

monmouthshire
sir fynwy

Presenoldeb ac Ymgysylltu

(Hyd 2025)

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

Polisi Presenoldeb ac Ymgysylltu (Hydref 2025)

Mae'r polisi hwn yn nodi dull a darpariaeth Awdurdod Lleol Sir Fynwy ar gyfer dysgwyr sydd â rhwystrau i ddysgu ac anghenion dysgu ychwanegol.

Dyddiad cyhoeddi	1af Medi 2024
Adolygwyd/Diweddarwyd	30ain Medi 2025
Amllder adolygu	Yn flynyddol
Enw'r person sy'n gyfrifol am gynnal y polisi hwn	Michelle Kear
Manylion cyswllt	michellekear@monmouthshire.gov.uk

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg.

Cynnwys

Diben a Chwmpas	5
Presenoldeb	5
Pam mae presenoldeb da yn bwysig?	5
Rolau a Chyfrifoldebau	6
Rhieni	6
Cyrff Llywodraethu Ysgolion	6
Awdurdodau Lleol	7
Rhesymau dros Absenoldeb a Ffactorau Cyfrannol	8
Egwyddorion a Dulliau Gweithredu	9
Ffocws ar Lesiant Dysgwyr ac Iechyd Meddwl	10
Strategaethau, Polisiâu ac Arferion Presenoldeb	10
Arweinyddiaeth a Rôl Uwch Staff a Llywodraethwyr	11
Diogelu ac Amddiffyn Plant	11
Hyrwyddo presenoldeb effeithiol drwy osod targedau cadarn	12
Adnabod Cynnar a chefnogaeth i ddysgwyr	12
Cofnodi a dadansoddi presenoldeb	13
Cofrestru Presenoldeb	14
Marciau ar goll	14
Codio cofrestru effeithiol a chywir	15
Absenoldeb – Ymateb ar y Diwrnod Cyntaf (YDC)	16
Disgyblion Sy'n Hwyr	17
Cynllun Cymorth Bugeiliol (CCB)	17
Codio Salwch	17
Codio B/D	18
Gwyliau yn ystod y tymor a theithiau estynedig dramor	19
Absenoldeb Astudio	20
Absenoldeb Astudio	20
Cymhellion a gwobrau am bresenoldeb	21
Dysgwyr o Gymunedau Sipsiwn, Roma a Theithwyr	21
Dileu dysgwyr o gofrestr yr ysgol a Phlant sy'n Colli Addysg (CME)	22
Addysg Ddewisol yn y Cartref (EHE)	25
Disgyblion sydd wedi'u cofrestru'n ddeuol	25
Disgyblion sydd wedi'u cofrestru mewn ysgol brif ffrwd sydd hefyd yn mynychu lleoliad Addysg Heblaw yn yr Ysgol (Heb gofrestru'n ddeuol)	26

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

Amserlenni rhan-amser / Oriau llai wedi'u hamserlennu o fewn Cynllun Cymorth Bugeiliol (CCB) .	26
Eithriadau	30
Darpariaeth addysg ar gyfer dysgwyr sydd wedi'u gwahardd	31
Cefnogi dysgwyr sy'n dychwelyd i'r ysgol	32
Cymorth ar gyfer Osgoi Ysgol ar Sail Emosiynol	34
Cefnogi dysgwyr ag anghenion gofal iechyd	35
Hawliau, Parch a Chydraddoldeb (RRE) (Gwrth-fwlio)	35
Cyflogaeth Plant, Trwyddedu Perfformiad a Phrofiad Gwaith	36
Rôl y Gwasanaeth Lles Addysg	37
Rôl y Gwasanaeth Lles Addysg (GLIA)	37
Atgyfeiriadau at y Gwasanaeth Lles Addysg (GLIA)	39
Ymateb y Gwasanaeth Lles Addysg i atgyfeiriadau	41
Rheoli Absenoldeb Ffurfiol a Chyfreithiol	42
Hysbysiadau Cosb Sefydlog	43
Ymyriadau a Sanctsiynau Eraill	43
Ymgysylltu	45
Ymgysylltu – Allwedd i wella presenoldeb	45
Adeiladu perthnasoedd, diwylliant ac ethos cadarnhaol	45
Ysgolion sy'n Ystyriol o Drawma ac Ysgolion sy'n Canolbwyntio ar y Gymuned	46
Ymgysylltu â Theuluoedd a chefnogaeth amlasiantaeth	46
Swyddogion Ymgysylltu â Theuluoedd (SYT) / Swyddogion Cyswllt Teuluol (SCT) a staff tebyg	47
Llais y dysgwr a Chynghorau Ysgol	48
Llais rhieni a Chynghorau rhieni	48
Cyngor, gwybodaeth, canllawiau a dolenni polisi pellach	48

Diben a Chwmpas

Mae'r polisi hwn yn amlinellu ein dull o sicrhau a chynnal lefelau uchel o bresenoldeb mewn ysgolion a gynhelir, darpariaeth Unedau Cyfeirio Disgyblion ac Addysg Heblaw yn y Cartref. Mae'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn y polisi ar gyfer ysgolion, darparwyr Unedau Cyfeirio Disgyblion ac Addysg Heblaw yn y Cartref, rhieni/gofalwyr a swyddogion awdurdodau lleol.

Nod y polisi yw amlinellu arfer da a awgrymir o ran gwella presenoldeb a chyfeirio at ganllawiau ac adnoddau pellach. Mae'n ddogfen ymarferol sy'n nodi'r dulliau a'r adnoddau y gellir eu defnyddio gan ysgolion, Unedau Cyfeirio Disgyblion a darparwyr Addysg Heblaw yn yr Ysgol i sicrhau lefelau uchel o ymgysylltiad a phresenoldeb dysgwyr. Dylid mabwysiadu a datblygu'r dulliau a'r adnoddau hyn fel eu bod yn cyd-fynd ag anghenion dysgwyr a rhieni/gofalwyr.

O.N.: Lle mae'r polisi hwn yn nodi rhieni mae hyn yn cyfeirio at rieni, gofalwyr neu warcheidwaid

Mae'r diffiniad o 'rhiant' wedi'i nodi yn adran 576 o Ddeddf Addysg 1996 ac mae'n cynnwys:

- pob rhiant naturiol, boed yn briod ai peidio;
- unrhyw berson sydd, er nad yw'n rhiant naturiol, â chyfrifoldeb rhiant (fel y'i diffinnir yn Neddf Plant 1989) dros blentyn neu berson ifanc; a
- unrhyw berson sydd, er nad yn rhiant naturiol, yn gofalu am blentyn neu berson ifanc.

Presenoldeb

Pam mae presenoldeb da yn bwysig?

Mae presenoldeb rheolaidd yn yr ysgol yn cael effaith gadarnhaol ar blant a phobl ifanc ac effaith gref ar ganlyniadau, safonau a chynnydd dysgwyr. Mae presenoldeb rheolaidd yn cefnogi datblygiad sgiliau llythrennedd a rhifedd, a'r ddealltwriaeth gysyniadol sydd ei hangen ar gyfer astudiaeth bellach a llwyddiant yn y gweithle.

Mae presenoldeb da hefyd yn cael effaith gadarnhaol ar lesiant emosiynol a chorfforol. Mae sefydlu patrymau presenoldeb da o oedran cynnar yn hanfodol ar gyfer datblygiad cymdeithasol. Gall absenoldebau rheolaidd gychwyn cylch negyddol, mae dysgwyr yn dechrau bod yn absennol am resymau fel bwllo neu beidio ag ymdopi â gwaith ysgol, gyda absenoldeb hirfaith yn debygol o wneud y sefyllfa'n anoddach i'w datrys. Mae mynychu'r ysgol yn rheolaidd yn cefnogi datblygiad ehangach dysgwyr fel aelodau llawn a chyflawn o'r gymuned a'r gymdeithas.

Ni ellir ystyried presenoldeb ar ei ben ei hun. Mae'r nifer o achosion cydgysylltiedig a gorgyffwrdd o absenoldeb a natur amrywiol profiad y dysgwr yn yr ysgol, y gymuned a gartref yn golygu bod angen strategaethau ysgol gyfan a threfniadau gwaith amlasiantaeth cryf, wedi'u cynllunio i gefnogi dysgwyr. Dylid gwneud pob dysgwr a'u rhieni'n ymwybodol o bwy y gallant siarad ag ef os

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

dynt yn anhapus yn yr ysgol, a dylid eu hannog i wneud hynny cyn gynted â phosibl i atal y sefyllfa rhag gwaethgu.

Mae mynychu'r ysgol hefyd yn hanfodol o safbwynt diogelu, gan sicrhau bod plant yn cael eu gweld, eu bod yn ddiogel ac yn cael eu clywed, ac nad dynt yn cael eu camfanteisio. Mae dilyn absenoldeb yn weithredol yn elfen bwysig yn eu gofal a'u diogelwch ac mae'n un o'r prif resymau pam mae cofnodi a monitro presenoldeb yn gywir mor bwysig.

Ar hyn o bryd, mae Llywodraeth Cymru yn diffinio presenoldeb dysgwyr yng Nghymru islaw 90% fel bod ar lefel absenoldeb parhaus (PA). Mae hwn yn newid sylweddol i'r canllawiau blaenorol lle diffiniwyd lefel y PA fel bod islaw 80%.

Rolau a Chyfrifoldebau – Mae presenoldeb yn fusnes i bawb

Er mwyn sicrhau presenoldeb da, mae'n hanfodol sefydlu perthnasoedd gwaith llwyddiannus a datblygu dealltwriaeth glir o rolau a chyfrifoldebau pob parti dan sylw.

Rhieni

Mae gan rieni gyfrifoldeb statudol i sicrhau bod eu plant **o oedran ysgol gorfodol** yn derbyn addysg addas sy'n briodol i'w hoedran, eu gallu a'u dawn ac i unrhyw anghenion dysgu ychwanegol a allai fod ganddynt (gweler adran 7 o Ddeddf Addysg 1996). Gellir cyflawni hyn trwy fynychu'r ysgol yn rheolaidd, darpariaeth addysg y cytunwyd arni heblaw yn yr ysgol (Addysg Heblaw yn yr Ysgol) neu drwy Addysg Ddewisol yn y Cartref (EHE).

Oedran ysgol orfodol - O dan Adran 8 o Ddeddf Addysg 1996, dylai plant a phobl ifanc fynychu'r ysgol o ddechrau'r tymor cyntaf sy'n dechrau ar ôl eu pen-blwydd yn bump oed. Dyddiadau diwedd y tymor yw 31 Mawrth, 31 Awst a 31 Rhagfyr. Mae person ifanc yn peidio â bod o oedran ysgol orfodol ar y dydd Gwener olaf ym mis Mehefin o'r flwyddyn ysgol y mae'n cael ei ben-blwydd yn 16 oed.

Dylid cydnabod bod presenoldeb da yn yr ysgol yn cyflwyno heriau i rai plant y gallai rhai rhieni deimlo na allant ymdopi â nhw. Lle bo hyn yn wir, rhaid i awdurdodau lleol ac asiantaethau eraill gydweithio i sicrhau bod rhieni'n derbyn y gefnogaeth sydd ei hangen arnynt i sicrhau bod eu plant yn cyflawni'r presenoldeb gorau posibl.

Cyrff Llywodraethu Ysgolion

Mae gan leoliadau ysgol ystod eang o gyfrifoldebau dros bresenoldeb dysgwyr.

- Mae'n ofynnol yn ôl y gyfraith i ysgolion gynnal cofrestr bresenoldeb dysgwyr gywir drwy Reoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2010 ac i ddarparu data ar absenoldeb dysgwyr i'r Awdurdod Lleol o dan Reoliadau Gwybodaeth am Berfformiad Ysgolion (Cymru) 2011/1963 a Rheoliadau Gwybodaeth Ysgolion (Cymru) 2011/1944.

- Disgwylir i ysgolion gyhoeddi, neu sicrhau bod, strategaeth a pholisi presenoldeb sy'n hawdd eu deall ac sy'n cael eu hadolygu'n rheolaidd ar gael. Dylai hyn nodi'r egwyddorion sy'n sail i ddull yr ysgol o wella ymgysylltiad a phresenoldeb dysgwyr, a sut mae'r ysgol yn bwriadu datblygu diwylliant cadarnhaol o amgylch presenoldeb.
- Dylai ysgolion gyfathrebu ac ymgysylltu â rhieni'n effeithiol i wneud yn siŵr eu bod yn gwbl ymwybodol o'r polisi presenoldeb. Dylai hyn gynnwys y camau y byddant yn eu cymryd i ddarparu cyfleoedd addysgu a dysgu deniadol a pherthnasol i ddysgwyr, a'r gefnogaeth y byddant yn ei darparu i ddiwallu lles emosiynol a meddyliol dysgwyr.
- Dylid datblygu strategaethau presenoldeb ysgol mewn partneriaeth â dysgwyr a rhieni a dangos pwysigrwydd a manteision presenoldeb da yn ogystal â goblygiadau posibl absenoldeb. Dylai ysgolion weithio gyda rhieni i nodi unrhyw resymau posibl a allai effeithio ar bresenoldeb a'u cyfeirio at ffynonellau cymorth.
- Mae angen i lywodraethwyr ysgolion sicrhau eu bod yn wybodus am sefyllfa a blaenoriaethau presenoldeb yr ysgol, a'i strategaethau ar gyfer gwella. Dylai fod Llywodraethwr enwol ar gyfer presenoldeb ar y Corff Llywodraethu.
- Mae Unedau Cyfeirio Disgyblion (UCD) yn fath o ysgol yn gyfreithiol. Maent yn dod o fewn cwmpas Rheoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2010 sy'n gosod dyletswydd ar berchennog ysgol i gadw cofrestru derbyn a phresenoldeb cywir ar gyfer dysgwyr sydd wedi'u cofrestru yn yr ysgol (ar y gofrestr dderbyn). Yr Awdurdod Lleol a sefydlodd ac a gynhaliodd yr ysgol yw'r "perchennog" y mae'r ddyletswydd yn disgyn arno mewn perthynas ag UCDAu, ond byddant o reidrwydd yn ddibynol ar wybodaeth a gesglir gan staff yn yr UCD at y diben hwn.

Awdurdodau Lleol

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol, drwy adran 436A o Ddeddf Addysg 1996, wneud trefniadau i'w galluogi i sefydlu hunaniaeth (cyn belled ag y bo modd gwneud hynny) plant yn eu hardal sydd o oedran ysgol orfodol ond nad ydynt yn ddisgyblion cofrestredig mewn ysgol ac nad ydynt yn derbyn addysg addas heblaw yn yr ysgol.

Mae gan yr Awdurdod Lleol ddyletswydd i nodi, cyn belled ag y bo modd, plant a allai fod, neu sydd, yn colli addysg (AC). Mae'r ddyletswydd hon yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol fonitro a yw plant yn eu hardal yn derbyn addysg, ac i fonitro ansawdd yr addysg honno, pan fyddant ar gofrestr ysgol brif ffrwd, UCD neu bwy ar gyfer y rhai sy'n cael Addysg Ddewisol yn y Cartref (AAD).

Mae'r Gwasanaeth Lles Addysg (GLIA), ar ran yr Awdurdod Lleol, yn darparu cefnogaeth i ysgolion, dysgwyr a rhieni i sicrhau presenoldeb rheolaidd ac i fynd i'r afael â phroblemau sy'n ymwneud ag absenoldeb. Mae'r gwasanaeth yn cysylltu ag asiantaethau eraill ac yn darparu cyswllt pwysig rhwng y cartref a'r ysgol, gan helpu rhieni ac ysgolion i weithio mewn partneriaeth.

Rhesymau dros Absenoldeb a Ffactorau Cyfrannol

Yn aml, mae problemau presenoldeb yn symptom o ryw achos sylfaenol ac ni ddylid eu gweld ar wahân i amrywiaeth o ffactorau eraill gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i, ffactorau sy'n gysylltiedig â'r ysgol a/neu'r cartref, afiechyd corfforol, lles neu iechyd meddwl.

Yn y lle cyntaf, dylai ysgolion ystyried a oes ffactorau neu bryderon sy'n gysylltiedig â'r ysgol sy'n effeithio ar bresenoldeb dysgwr, megis:

- profiad o fwlio neu wahaniaethu.
- anghenion dysgu ychwanegol neu anabledd heb eu diwallu neu heb eu nodi.
- pryderon ynghylch gwaith ysgol neu arholiadau.
- osgoi/pryder am ysgol ar sail emosiynol

Mae rhai grwpiau neu garfannau o ddysgwyr a allai fod yn fwy tebygol o brofi rhwystrau i bresenoldeb llawn.

Er enghraifft, dysgwyr sydd neu a fu:

- yn derbyn gofalu
- wedi derbyn gwaharddiad tymor penodol yn flaenorol neu wedi cael eich gwahardd yn barhaol
- gofalcwyr ifanc
- o leiafrifoedd ethnig cymunedau a phlant sydd â Saesneg neu Gymraeg fel iaith ychwanegol
- Dysgwyr Sipsiwn, Roma, a Theithwyr
- plant rhieni dros dro
- ceiswyr lloches, ffoaduriaid, mudwyr newydd, a dysgwyr gweithwyr mudol
- dysgwyr trawsryweddol, anneauaid neu ddysgwyr sy'n cwestiynu rhywedd
- yn y system cyfiawnder ieuencid neu gyda rhieni yn y system gyfiawnder
- yn profi problemau meddygol neu iechyd meddwl hirdymor
- wedi profi trawma a/neu wedi cael profiadau niweidiol yn ystod plentyndod
- plant rhieni milwrol a rhieni'r lluoedd arfog
- mewn perygl o briodas dan orfod
- mewn perygl o gael eu camfanteisio'n rhywiol, gan gynnwys plant sydd wedi cael eu masnachu
- digartref ac yn byw mewn llety dros dro, tai amlfeddiannaeth neu wely a brecwast gyda rhieni
- ffoi rhag trais domestig (DV) neu fyw mewn llochesi menywod
- wedi'i faethu yn breifat
- rhieni ifanc a menywod ifanc beichiog

- ar y gofrestr amddiffyn plant
- plant sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim ac o gartrefi incwm isel
- plant sy'n profi poen mislif difrifol neu broblemau iechyd eraill sy'n gysylltiedig â mislif

Gall amgylchiadau teuluol eraill gael effeithiau andwyol ar bresenoldeb dysgwr yn yr ysgol, gan gynnwys:

- galar
- ysgariad, gwahanu neu rieni sy'n gwrthdaro'n gyson
- ffurfio uned deuluol newydd sy'n cynnwys partneriaethau newydd
- straen sy'n deillio o dai, diweithdra, incwm isel, camddefnyddio alcohol neu gyffuriau, neu salwch meddwl

Yn aml, gellir cysylltu problemau presenoldeb ag effaith gwaharddiadau ffurfiol blaenorol yn ogystal â phroblemau cynhwysiant ehangach megis y dulliau o ymdrin ag ymddygiad mewn ysgolion, defnyddio sancsiynau mewnol neu anghenion ADY heb eu diwallu neu heb eu mynd i'r afael â nhw.

Egwyddorion a Dulliau Gweithredu

Gall mynychu'r ysgol fod yn gymhleth ac ni ddylid ei ystyried ar wahân i lawer o agweddau eraill ar addysg a lles dysgwyr. Mae cefnogaeth dda i les emosiynol a meddyliol dysgwyr ac amgylchedd dysgu effeithiol yn gysylltiedig yn annatod, a dylid hyrwyddo'r ddau trwy ddull ysgol gyfan.

Wrth weithio i hyrwyddo a gwella presenoldeb ac ymgysylltiad dysgwyr, dylai ysgolion a'r Awdurdod Lleol ystyried y dulliau canlynol:

- Dull sy'n canolbwyntio ar y person/dysgwr, yn seiliedig ar hawliau'r plentyn
- Dulliau ysgol sy'n ymwybodol o Brofiadau Niweidiol yn ystod Plentynod ac sy'n cael eu llywio gan drawma
- Ffocws ar lesiant dysgwyr ac iechyd meddwl
- Dull ysgol gyfan, system gyfan sy'n seiliedig ar gryfderau
- Adeiladu perthnasoedd, diwylliant ac ethos cadarnhaol
- Ymgysylltu â theuluoedd a chefnogaeth amlasiantaeth
- Atal a mabwysiadu ffyrdd cynaliadwy o weithio
- Lleihau cost y diwrnod ysgol
- Dulliau a strategaethau ysgol i fynd i'r afael â bwllo a gwrth-hilioldeb (Hawliau, Parch a Chydraddoldeb)

Mae rhagor o wybodaeth am y maes hwn ar gael yng nghanllawiau Perthyn, Ymgysylltu a Chyfranogi Llywodraeth Cymru.

Ffocws ar Lesiant Dysgwyr ac Iechyd Meddwl

Mae'r Awdurdod Lleol ac ysgolion yn cydnabod pwysigrwydd iechyd a lles dysgwyr, yn enwedig lles emosiynol a meddyliol, wrth gefnogi pob agwedd ar addysg a dysgu.

Yn Sir Fynwy ein nod yw gweithio gan ddilyn y Fframwaith ar ymgorffori dull ysgol gyfan o ran lles emosiynol a meddyliol (Mawrth 2021.)

Mae'r ffocws hwn ar lesiant a iechyd meddwl dysgwyr yn arbennig o bwysig yng nghyd-destun gwella ymgysylltiad a phresenoldeb yn yr ysgol.

Mae patrymau presenoldeb gwael yn aml yn gysylltiedig â phroblemau iechyd meddwl neu lesiant dysgwyr. Mae iechyd meddwl gwael yn benodol wedi'i gysylltu â phresenoldeb gwael yn yr ysgol, gyda phryder yn aml yn cael ei nodi fel ffactor allweddol. Yn aml, mae ymddygiad yn ganlyniad amgylchiadau negyddol a gall profiadau yn y gorffennol gael effaith ar presenoldeb. Yn benodol, mae cynyddu ymwybyddiaeth o'r effaith y mae profiadau niweidiol yn ystod plentyndod yn ei chael ar iechyd a llesiant dysgwyr yn hanfodol, ac yn yr amgylchiadau hyn, mae budd o fabwysiadu arferion sy'n seiliedig ar drawma (TraACE) wrth gefnogi'r dysgwyr hyn.

Strategaethau, Polisiâu ac Arferion Presenoldeb

Mae strategaeth presenoldeb ysgol yn nodi gweledigaeth yr ysgol ar gyfer ymgysylltu a phresenoldeb a'r egwyddorion sy'n sail i'w dull eang o wella ymgysylltu a phresenoldeb. Mae'n fan cychwyn ar gyfer cyflawni ethos ysgol gynhwysol a dylai gysylltu â strategaethau ysgol eraill a'u hategu, gan gynnwys:

- Diogelu ac amddiffyn plant
- Llesiant dysgwyr ac iechyd meddwl
- Perthnasoedd ac Ymddygiad
- Hawliau, Parch a Chydraddoldeb (gwrth-fwllo)
- Mynd i'r afael ag effaith tlodi.

Dylai dogfennau polisi presenoldeb manwl nodi rolau a chyfrifoldebau dysgwyr, rhieni, staff a llywodraethwyr. Dylai hefyd nodi gweithdrefnau ar gyfer delio ag unrhyw broblemau presenoldeb ac absenoldeb sy'n debygol o godi, yn ogystal â bod yn gyfrwng ar gyfer cynllunio ymyriadau a mecanweithiau cymorth i ddysgwyr unigol pan fyddant yn cael anhawster i fynychu'n rheolaidd am ba reswm bynnag.

Mae'n bwysig bod rhieni a holl staff yr ysgol yn deall bod ganddyn nhw rôl allweddol wrth wella ymgysylltiad a phresenoldeb dysgwyr. Nid yw presenoldeb yn rhywbeth i'r tîm bugeiliol a'r gwasanaeth lles addysg (GLIA) yn unig. Mae presenoldeb yn gyfrifoldeb pawb ac mae dull cydweithredol rhwng ysgolion, timau awdurdodau lleol ac asiantaethau allanol yn hanfodol.

Dylai'r strategaeth presenoldeb ysgol gyffredinol gael ei chyhoeddi a bod yn hawdd ei defnyddio fel y gall pawb ei deall, yn enwedig dysgwyr a rhieni. Dylai esbonio sut mae'r ysgol yn bwriadu cyfathrebu â dysgwyr a rhieni. Dylai ysgolion sicrhau bod dysgwyr, a'u rhieni, yn deall ac yn gwbl ymwybodol o'r strategaeth a'r polisïau a'u rôl a'u cyfrifoldeb wrth sicrhau bod eu plant yn mynychu'r ysgol.

Dylai'r polisi nodi partneriaeth waith yr ysgol â'r Gwasanaeth Lles Addysg a'r amgylchiadau y bydd yn cychwyn prosesau ffurfiol oddi tanynt ar gyfer delio ag absenoldeb rheolaidd, gan gynnwys atgyfeirio at y Gwasanaeth Lles Addysg a defnyddio mesurau ffurfiol eraill.

Arweinyddiaeth a Rôl Uwch Staff a Llywodraethwyr

Dylid adolygu a gwerthuso strategaeth a pholisïau presenoldeb yr ysgol a'u heffeithiolrwydd yn rheolaidd. Mae gan lywodraethwyr ac uwch arweinwyr rôl allweddol wrth ddatblygu, monitro ac adolygu'r strategaeth a'r polisïau presenoldeb, a'u gweithrediad a'u heffaith.

Cyfrifoldeb arweinyddiaeth yr ysgol yw sefydlu a chynnal ethos ysgol gyfan cynhwysol sy'n groesawgar i bob dysgwr ac yn dathlu amrywiaeth, a gallai meysydd i'w hystyried gynnwys:

- cydnabod presenoldeb fel maes pwysig o welliant ysgol
- cael gweledigaeth glir ar gyfer gwella ymgysylltiad a phresenoldeb dysgwyr
- cyfleu negeseuon clir ynglŷn â sut mae absenoldeb yn effeithio ar gyrhaeddiad, lles a chanlyniadau ehangach
- sicrhau bod staff, dysgwyr a rhieni'n deall bod absenoldeb o'r ysgol yn risg ddiogelu bosibl
- disgwyl presenoldeb a phrydlondeb da gan bob aelod o gymuned yr ysgol
- dynodi arweinydd presenoldeb ar y tîm uwch arweinyddiaeth a'r Corff Llywodraethu
- sicrhau bod staff a llywodraethwyr yn derbyn datblygiad a chefnogaeth broffesiynol i ddeall a gweithredu systemau presenoldeb yn effeithiol
- ystyried a myfyrio ar ddata a thueddiadau; ac ar sicrhau bod anghenion llawn pob dysgwr yn cael eu pwysleisio ym mhob achos unigol fel rhan o ddull sy'n canolbwyntio ar hawliau
- rhoi'r wybodaeth sydd ei hangen ar lywodraethwyr i gael golwg gywir ar bresenoldeb yn yr ysgol ac i ymgysylltu â gweithdrefnau uwchgyfeirio lle bo'n briodol.

Diogelu ac Amddiffyn Plant

Mae gan bob ysgol a lleoliad addysg ddyletswyddau statudol i ddiogelu a hyrwyddo lles dysgwyr. Rhaid i bob aelod o staff fod yn ymwybodol o sut i gysylltu â'r person diogelu dynodedig ar gyfer yr ysgol a chodi pryderon gydag ef.

Mae absenoldeb o'r ysgol yn risg bosibl o ran 'diogelu' ac mae olrhain a monitro presenoldeb yn elfen hanfodol o rôl ddiogelu'r ysgol. Gall absenoldeb fod yn arwydd o bryderon a phroblemau lles ehangach.

Mae canllawiau Cadw Dysgwyr yn Ddiogel yn nodi:

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

- Dylai lleoliadau addysg ddefnyddio eu polisi a'u harfer presenoldeb i sicrhau eu bod mewn cysylltiad rheolaidd â rhieni os yw plentyn yn absennol o'r ysgol heb awdurdod neu os oes ganddynt batrymau o absenoldeb.
- Os yw plentyn yn absennol heb rybudd, gallai hefyd fod heb i'w rhiant neu ofalwr wybod amdano a gallai fod yn arwydd cynnar bod y plentyn ar goll o'r cartref neu o ofal. Dylai'r lleoliad addysg sicrhau bod unrhyw absenoldeb yn cael ei ddilyn yn gyflym i sicrhau bod y plentyn yn ddiogel ac nad yw ar goll o'r cartref neu o ofal.
- Dylai ysgolion adolygu data presenoldeb yn rheolaidd i nodi ac ymateb i blant sydd mewn perygl. Dylai ysgolion gael prosesau adrodd absenoldeb ar y diwrnod cyntaf ar waith a phrosesau ar gyfer penderfynu a oes angen gweld plant yn eu lles.
- Pan fo plentyn wedi'i gofrestru mewn ysgol ac yna'n mynychu lleoliad amgen fel Addysg Heblaw yn yr Ysgol, dylai'r ysgol wreiddiol gymryd cyfrifoldeb am wirio presenoldeb y plentyn (yn y ddau leoliad) yn ddyddiol.

Un o'r amgylchiadau penodol lle mae deddfwriaeth diogelu data yn caniatáu rhannu gwybodaeth bersonol sensitif heb ganiatâd y plentyn neu'r rhiant yw diogelu plant a'u hamddiffyn nhw ac eraill rhag niwed. Dylid hyfforddi staff i ddeall pryd y dylid rhannu gwybodaeth â rhanddeiliaid eraill a pha wybodaeth y gellir ei datgelu.

Hyrwyddo presenoldeb effeithiol drwy osod targedau cadarn

Yn ystod 2020, diddymodd Llywodraeth Cymru Reoliadau Targedau Perfformiad ac Absenoldeb Ysgolion (Cymru) 2011, sy'n golygu nad oedd yn ofynnol i ysgolion osod targedau ar gyfer y blynedd oedd i ddod nac adrodd ar y rhai a osodwyd yn flaenorol ar gyfer 2019 i 2020 ymlaen. Fodd bynnag, fel rhan o'u prosesau sicrhau ansawdd, cynghorir ysgolion i egluro eu disgwyliadau ar gyfer presenoldeb. Mae angen llunio disgwyliadau'n ofalus a bod yn seiliedig ar dueddiadau blaenorol ac effeithiau rhagamcanol unrhyw ddulliau newydd o wella presenoldeb. Dylai ysgolion warchod rhag canlyniadau anfwriadol posibl o geisio cyflawni'r disgwyliadau hyn, megis rhoi pwysau gormodol ar ddysgwyr i fynychu pan nad yw er eu lles gorau neu wrth ddefnyddio codau presenoldeb yn anghywir.

Adnabod yn gynnar a chefnogi dysgwyr

Mae atal ac ymyrraeth gynnar yn hanfodol i sicrhau nad yw problemau'n gwaethygu neu'n mynd yn fwy gwreiddiol. Yn aml, mae presenoldeb yn symptom o broblem sylfaenol ac mae dulliau llwyddiannus wedi'u gwreiddio mewn gweithio gyda'r dysgwr, rhieni ac asiantaethau eraill i nodi a datrys y problemau hyn. O'r herwydd, mae angen i ysgolion allu nodi a mynd i'r afael ag arwyddion cynnar y gallai fod problem cyn gynted â phosibl.

Mae ysgolion eisoes yn cadw ystod o wybodaeth ddefnyddiol am lesiant dysgwyr e.e., mae pob ysgol yn gwybod pa ddysgwyr sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim, y rhai sy'n derbyn gofal, a'r rhai sydd â rhwystrau i ddysgu ac anghenion dysgu ychwanegol (ADY).

Cofnodi a dadansoddi presenoldeb

Gall dadansoddi data presenoldeb, os caiff ei wneud yn effeithiol, gyfrannu'n sylweddol at broffilio lles ac at alluogi ysgolion i nodi tueddiadau pryderus yn gynnar, yn enwedig gan fod presenoldeb yn ddangosydd cyffredinol da o lesiant. Dylid cyfuno dadansoddiad o ddata presenoldeb â dadansoddiad o ddangosyddion lesiant eraill a gesglir gan yr ysgol, megis y rhai ar ymddygiad dysgwyr, agweddau at ddysgu, ac ar gyflawniad a chynnydd academiaidd, ynghyd â ffynonellau gwybodaeth eraill gan diwtoriaid dosbarth, y dysgwyr eu hunain, rhieni ac aelodau eraill o'r teulu, a gwybodaeth arolygon disgyblion. Gyda'i gilydd, mae'r wybodaeth hon yn rhoi darlun mwy cyflawn nag y gallai un ffynhonnell ei ddarparu. Bydd angen rhywfaint o gefnogaeth ychwanegol ar lawer o ddysgwyr ar ryw adeg yn ystod eu haddysg ac mae angen i ysgolion nodi ymatebion priodol a chymesur.

Mae cofnodi a dadansoddi presenoldeb yn gywir yn hanfodol i sicrhau amddiffyn plant a diogelwch pob dysgwr.

Mae system gofrestru gywir a chyson hefyd yn hanfodol os yw presenoldeb a phrydlondeb o fewn ysgol i gael eu gwella. Mae dadansoddi data presenoldeb yn galluogi patrymau absenoldeb neu hwyrni i gael eu nodi'n gynnar ar gyfer dysgwyr unigol. Dylai ysgolion ddefnyddio adroddiadau data ar gyfer y categorïau a/neu'r carfannau canlynol yn rheolaidd i gefnogi cynllunio strategol dadansoddi ymyriadau i wella presenoldeb:

- Dysgwr Unigol
- Ysgol gyfan
- Cyfnod allweddol
- Grŵp Blwyddyn
- Rhyw
- Grŵp bregusrwydd
- Absenoldeb parhaus
- Lefel canran

Bydd hyn yn caniatáu i ysgolion nodi dysgwyr y mae eu presenoldeb yn destun pryder a'u blaenoriaethu ar gyfer ymyriadau yn yr ysgol. Os oes angen, yn dilyn dirywiad parhaus mewn presenoldeb, gellir cynnal trafodaethau ffurfiol ynghylch y pryderon hyn gyda'r Gwasanaeth Lles Addysg mewn cyfarfodydd ymgynghori GLIA.

Dylai staff yr ysgol fod yn ymwybodol o pryd ac at bwy y dylent gyfeirio absenoldeb sylweddol. Dylai ysgolion yn rheolaidd:

- Monitro a dadansoddi patrymau presenoldeb a phrydlondeb yn wythnosol a chyflwyno ymyriadau ar gyfer dysgwyr y nodwyd bod angen cymorth arnynt.
- Edrych ar batrymau presenoldeb a phrydlondeb o fewn sesiynau i sicrhau bod dysgwyr yn mynychu'r holl ddarpariaeth sydd wedi'i hamserlennu.

- Defnyddio y data i ddarparu adroddiadau presenoldeb rheolaidd ar gyfer staff a llywodraethwyr.
- Nodi ddysgwyr sydd angen cefnogaeth a chanolbwyntiwrch ymdrechion staff ar ddatblygu camau gweithredu wedi'u targedu ar gyfer y dysgwyr hynny.
- Cynnal dadansoddiad trylwyr o ddata presenoldeb bob hanner tymor, bob tymor, a bob blwyddyn gyfan i nodi patrymau a thueddiadau.
- Meincnodi data presenoldeb yr ysgol yn erbyn data lleol a chenedlaethol sydd ar gael
- Dyfeisio strategaethau ysgol gyfan i fynd i'r afael â meysydd o bresenoldeb gwael a nodwyd trwy ddadansoddi data.
- darparu data ac adroddiadau i gefnogi gwaith y Corff Llywodraethu.

Mae pwysigrwydd cofnodi presenoldeb yn gywir yn allweddol drwy'r broses gofrestru mewn ysgolion sydd â data presenoldeb cywir.

Cofrestru Presenoldeb

Mae gofynion manwl ar gyfer ysgolion ynghylch cofnodi presenoldeb dysgwyr wedi'u nodi yn Rheoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2010.

Mae'n ofynnol yn ôl y gyfraith i ysgolion gymryd cofrestr presenoldeb ddwywaith y dydd ar ddechrau'r sesiwn fore ac unwaith yn ystod sesiwn y prynhawn.

Rhaid i'r cofrestriad prynhawn ddigwydd ar ddechrau neu yn ystod sesiwn y prynhawn, nid ar ddiwedd sesiwn y bore nac yn ystod yr egwyl rhwng sesiynau.

Mae angen dull cyson a chyfreithiol o gofrestru yn y prynhawn lle mae ysgol wedi cyflwyno trefniadau cinio rhannol - dylid cymryd y cofrestriad yn y prynhawn ar ôl **cyfnod cinio olaf yr ysgol**.

Mae defnydd cywir a gofalus o godau presenoldeb yn hollbwysig er mwyn osgoi problemau diogelu posibl rhag codi, megis pan fydd dysgwyr yn mynychu darpariaeth Addysg Heblaw yn yr Ysgol. Gofynnir am y gofrestr bresenoldeb fel tystiolaeth mewn unrhyw erlyniad am ddiffyg presenoldeb. Rhaid i unrhyw newid i gofnod gwreiddiol mewn cofrestr fod yn glir o ran gwahaniaethu.

Marciau coll

Ni ddylai fod unrhyw farciau ar goll ar gofrestr bresenoldeb ysgol ar gyfer sesiwn fore neu brynawn. Gallai marciau coll gael effaith ar ddiogelu. Dylai ysgolion gael trefniadau ar waith i sicrhau bod marciau coll yn cael eu monitro'n rheolaidd i gefnogi dull cadarn o ddiogelu, a dylid nodi bod cynnal tystysgrif gofrestru gywir yn ofyniad cyfreithiol. Dylai monitro prosesau triwantiaeth mewnol hefyd fod ar waith gyda gweithdrefnau dilynol.

Dylai ysgolion gael system ar waith ar gyfer marcio disgyblion sy'n bresennol yn yr ysgol lle nad ydynt efallai yn eu gwers amserlunedig ond efallai eu bod yn derbyn cymorth ymyrraeth gydag aelod arall o staff ar safle'r ysgol.

Codio cofrestru effeithiol a chywir

Dylai ysgolion gael gweithdrefnau sicrhau ansawdd ar waith ar gyfer cofnodi presenoldeb a phrydlondeb gydag aelod o'r uwch dîm rheoli yn gyfrifol am oruchwylio materion sy'n ymwneud â phresenoldeb a bod diwylliant ysgol gyfan cadarnhaol a gonest yn bodoli o amgylch presenoldeb. Wrth gofnodi presenoldeb ar gofrestrau ysgolion, dylai ysgolion llynu wrth ddiffiniadau Llywodraeth Cymru o ddefnyddio codau presenoldeb.

Dylai ysgolion drafod unrhyw ymholiadau sydd ganddynt ynghylch codio gyda'u Swyddog Lles Addysg (SLIA) dynodedig a all gefnogi ochr yn ochr â'r canllawiau.

Bydd y Gwasanaeth Lles Addysg hefyd yn gweithio gydag ysgolion i drafod materion codio a allai godi yn ystod cyfarfodydd Ymgynghori Gwasanaeth Lles Addysg yr Ysgolion.

Gallai trafodaethau gynnwys:

- Ymchwiliadau i ddefnydd codau penodol.
- Amrywiad yn y defnydd o God.
- Defnydd cod priodol.
- Marciau ar goll.
- Diogelu – defnyddio codau.

Rhaid i'r gofrestr ddangos a yw disgybl wedi'i ddosbarthu fel un o'r categorïau canlynol:

- Presennol
- Yn cymryd rhan mewn gweithgaredd addysgol cymeradwy oddi ar y safle (yn cael ei drin fel pe bai'n bresennol)
- Absennol
- Nid oes rhaid mynychu (fel arfer oherwydd cau'r ysgol).

Pan fo disgybl o oedran ysgol orfodol, rhaid i'r gofrestr ddangos a oedd unrhyw absenoldeb wedi'i awdurdodi gan yr ysgol neu a oedd heb awdurdod.

Absenoldeb awdurdodedig – Absenoldeb awdurdodedig yw lle mae'r ysgol naill ai wedi rhoi cymeradwyaeth ymlaen llaw i'r dysgwr fod yn absennol o'r ysgol, neu lle mae esboniad a gynigiwyd wedi hynny wedi'i dderbyn gan yr ysgol fel cyfiawnhad boddhaol dros absenoldeb.

Ni ddylai ysgolion raglenwi codau presenoldeb ond ychwanegu nodyn at system SIMS ar gyfer y dyddiad absenoldeb hysbys yn dilyn cais am absenoldeb yn ystod y tymor os caiff ei ganiatáu.

Dim ond ysgolion, ac nid rhieni, all awdurdodi absenoldeb, a rhaid i ysgolion ystyried a yw'r rheswm dros absenoldeb yn rhesymol cyn gwneud hynny. Os yw ysgolion yn codio absenoldebau fel rhai awdurdodedig, bydd hyn yn golygu bod ysgolion yn cytuno â'r rhesymau dros yr absenoldeb ac na fyddai'r codio hwn yn cefnogi unrhyw atgyfeiriadau i'r Gwasanaeth Lles Addysg.

Absenoldeb heb awdurdod

Dylid cofnodi unrhyw absenoldeb nad yw wedi'i awdurdodi gan yr ysgol fel absenoldeb heb awdurdod. Nid oes angen i staff yr ysgol gymeradwyo absenoldeb os oes ganddynt amheuaeth nad yw'r esboniad yn sail resymol dros golli ysgol. Mater i ysgolion yw barnu a yw'r esboniad a roddir yn gyfiawnhad boddhaol dros yr absenoldeb. Dylid ymdrin ag unrhyw ymchwiliad pellach yn sensitif ond os oes cwestiynau'n parhau neu os nad oes esboniad boddhaol ar gael, rhaid trin yr absenoldeb fel un heb awdurdod.

Lle mae ysgolion yn codio absenoldeb heb awdurdod, dylid hysbysu rhieni o'r penderfyniad hwn, boed yr absenoldeb oherwydd cais am absenoldeb yn ystod y tymor heb ei wrthod neu reswm arall a ddarparwyd gan riant. Mae hyn yn arbennig o bwysig lle mae ysgol yn anghymeradwyo absenoldeb yn seiliedig ar riant yn nodi salwch fel rheswm dros yr absenoldeb.

Dylai ysgolion gael prosesau ar waith sy'n nodi sut i ymdrin â phob absenoldeb, boed wedi'i gymeradwyo ai peidio. Dylai rhieni wneud cais am unrhyw absenoldeb yn ystod y tymor ac eithrio salwch i'r Pennaeth, dim ond y Pennaeth all awdurdodi absenoldebau yn ystod amser ysgol mewn amgylchiadau eithriadol. Dylai Pennaethiaid gael maen prawf clir ar gyfer awdurdodi unrhyw gais am absenoldeb yn ystod y tymor sy'n ystyried presenoldeb ac ymgysylltiad blaenorol a chyfredol, ac unrhyw ffactorau bregusrwydd teuluol fel rheswm diwylliannol a theuluoedd y lluoedd arfog er mwyn sicrhau cydraddoldeb o ran dull.

Dylai ysgolion annog rhieni i wneud pob ymdrech i drefnu apwyntiadau arferol, fel archwiliadau deintyddol ar ôl ysgol neu yn ystod gwyliau'r ysgol.

Absenoldeb – Ymateb ar y Diwrnod Cyntaf (YDC)

Dylai ysgolion bwysleisio cyfrifoldeb rhieni dros sicrhau cofnodion presenoldeb cywir drwy ofyn i rieni eu hysbysu cyn gynted â phosibl pan na fydd eu plentyn yn mynychu'r ysgol ar ddiwrnod penodol. Pan fo plentyn wedi'i gofrestru gydag ysgol ac yn mynychu lleoliad arall ar ddiwrnod yr absenoldeb, dylai rhieni hysbysu'r ysgol a'r lleoliad arall nad yw eu plentyn yn gallu mynychu.

Mae'r Awdurdod Lleol yn disgwyl i ysgolion gael proses ymateb ar y diwrnod cyntaf ac yn dilyn pob absenoldeb i benderfynu ar y rhesymau dros absenoldeb (os nad yw un eisoes wedi'i ddarparu gan rieni). Gall cysylltu â rhieni ar unwaith atal absenoldebau rhag mynd yn hirfaith ac mae ganddo swyddogaeth ddiogelu, sy'n arbennig o bwysig i grwpiau sy'n agored i niwed. Drwy gysylltu â rhieni, mae'r ysgol hefyd yn eu gwneud yn ymwybodol nad yw eu plentyn yn yr ysgol ac yn eu galluogi i gymryd camau i sicrhau diogelwch eu plentyn.

Mae angen i ysgolion sicrhau bod manylion dysgwyr yn cael eu gwirio a'u diweddarau'n rheolaidd gyda rhieni (casglu data personol). Mae angen i ysgolion hysbysu rhieni os yw eu YDC yn cynnwys cysylltu â chysylltiadau eraill a ddarperir gan rieni os na all yr ysgol gysylltu â rhieni yn yr ymdrechion a wneir i gael rheswm dros absenoldeb.

Disgyblion Sy'n Hwyr

Dylai'r gofrestr aros ar agor am 30 munud ar ôl dechrau'r ddau sesiwn, sef y bore a'r prynhawn. Gellir defnyddio SIMS i fonitro'r munudau pan fydd plentyn yn hwyr a gellir cofnodi sylw am amser cyrraedd plentyn sy'n cyrraedd yn hwyr.

Mae rhieni'n chwarae rhan arwyddocaol wrth hyrwyddo presenoldeb ac ymgysylltiad drwy sicrhau bod eu plentyn yn cyrraedd yr ysgol ar amser. Gall cyrraedd yr ysgol yn hwyr fod yn aflonyddgar i'r plentyn, yr athro/athrawes, a dysgwyr eraill yn y dosbarth. Os yw dysgwr yn hwyr i gofrestru, yna bydd yn cael ei godio â marc hwyr (L) yn unol â Chanllawiau Llywodraeth Cymru.

Os bydd plentyn yn cyrraedd ar ôl i'r gofrestr gau (dros 30 munud) dylid cofnodi absenoldeb y plentyn fel absenoldeb heb awdurdod ar gyfer y sesiwn honno (cod U).

Cynllun Cymorth Bugeiliol

Dylai staff ysgolion sy'n cwblhau cofrestr i'r holl staff presenoldeb mewn ysgolion fod yn ymwybodol o ddysgwyr sydd, gyda chytundeb drwy amserlen lai neu gynllun cymorth bugeiliol (CCB), lle mae amser eu cyrraedd yn wahanol i'r cyfnod cofrestru arferol, yn cael y cod cofrestru yn briodol i adlewyrchu'r cytundeb hwn.

Byddai arfer da yn ychwanegu nodyn SIMS i adlewyrchu bod gan y dysgwr gynllun cytunedig ar waith ac **amser cyrraedd** rhag ofn unrhyw argyfwng.

Lle gallai Disgybl fod yn absennol oherwydd Rhybudd Cymorth Personol, dylid ystyried y rhain wrth benderfynu a oes angen atgyfeiriad at y Gwasanaeth Lles Addysg gan y bydd presenoldeb y dysgwr yn cael ei effeithio ond gyda chytundeb.

Os yw rhieni'n cael anhawster i gael eu plentyn i'r ysgol, mae'n hanfodol eu bod yn cysylltu â Phennaeth y plentyn neu'r pwynt cyswllt priodol yn yr ysgol yn y lle cyntaf.

Codio Salwch

Dylai ysgolion lynu wrth wybodaeth GIG Cymru ar gyfer cyfnodau heintus o salwch, wrth ystyried codio absenoldeb oherwydd salwch. Mae canllawiau Llywodraeth Cymru yn rhannu ei bod yn wrthgynhyrchol i ddisgyblion fynychu'r ysgol pan fyddant yn sâl, er enghraifft oherwydd gallai mynychu'r ysgol fod yn fwy niweidiol i'r dysgwr a/neu eraill nag y byddai pe baent wedi aros gartref. Mae'n arfer da i ysgolion 'gwirio i mewn' gyda dysgwyr os yw eu habsenoldeb yn parhau am fwy na 3 diwrnod oherwydd salwch/llesiant a thrafod dyddiad dychwelyd i'r ysgol. Dylai prosesau absenoldeb ar y diwrnod cyntaf barhau.

Cynghorir ysgolion i gysylltu â rhieni i ddarparu tystiolaeth feddygol os yw'r absenoldebau:

- yn parhau
- mae patrwm rheolaidd yn dod i'r amlwg
- yn gyfnodau cyson o absenoldebau a adroddwyd fel salwch gan riant

Efallai na fydd tystiolaeth feddygol ar gael ar gyfer pob achos o absenoldeb disgybl a gallai fod ar gost ariannol i rieni ac ni fydd ar gael ar gyfer pob rheswm salwch a adroddir. Gallai'r ysgol ystyried gofyn i rieni am:

- Llythyr apwyntiad yr ysbyty
- Cerdyn Apwyntiad Optegydd/Deintydd
- Llythyr apwyntiad/Cadarnhad testun meddyg teulu

Os rhoddir rheswm dros salwch gan riant a bod yr absenoldeb heb awdurdod gan yr ysgol, dylai'r ysgol hysbysu'r rhiant o'r rheswm dros hyn.

Pan fo dysgwr yn profi cyflwr, fel iselder neu bryder aciwt, dylid trin darpariaeth ar gyfer addysg yn yr un modd ag ar gyfer plant sy'n methu mynychu'r ysgol oherwydd salwch corfforol.

Prif rôl y Gwasanaeth Lles Addysg yw gwella presenoldeb yn yr ysgol, ac mae'r Gwasanaeth Lles Addysg yn gallu cymryd camau cyfreithiol lle bo angen. Fodd bynnag, ni fyddai hyn yn llwybr priodol yn achos o osgoi ysgol ar sail emosiynol a/neu wrthod ysgol gan y dylid rhoi'r pwyslais ar roi'r gefnogaeth angenrheidiol ar waith a chynllunio ailintegreiddio i addysg brif ffrwd yn dibynnu ar lwyddiant y gefnogaeth.

Codio B / D

Pan fydd ysgol yn defnyddio cod sy'n dynodi bod plentyn yn bresennol, (h.y. cod B neu D - naill ai yn yr ysgol neu'n cymryd rhan mewn gweithgaredd addysgol cymeradwy), yna ystyr ystadegol y cod hwn yw bod y plentyn yn bresennol, yn cymryd rhan mewn darpariaeth, dan oruchwyliaeth bersonol gan aelod o staff cymwys priodol ac yn ddiogel.

Lle mae disgyblion wedi cael eu nodi fel rhai sydd ag anghenion meddygol, corfforol ac emosiynol ac wedi cael eu derbyn ar gyfer darpariaeth Addysg Heblaw yn yr Ysgol gan yr Awdurdod Lleol, cytunir y gellir defnyddio codio cod B ar gyfer unrhyw gynnig Awdurdod Lleol o Addysg Heblaw yn yr Ysgol a ddarperir o bell fel rhan o ddull Awdurdod Lleol.

Mae angen i ysgolion sicrhau eu bod yn hyderus bod eu cynlluniau cymorth bugeiliol yn adlewyrchu goruchwyliaeth i sicrhau ansawdd unrhyw ddarpariaeth amgen a sicrhau bod trefniadau diogelu priodol ar waith ar gyfer dysgwyr sydd â phecynnau addysg pwrpasol. Lle mae gan ddysgwr Weithiwr Cymdeithasol, dylai fod elfen asesu risg yn ei lle i'r Rhaglen Cymorth Bugeiliol.

Lle mae disgyblion yn cael eu hailintegreiddio neu lle mae ganddyn nhw amserlen bwrpasol, a bod ganddyn nhw Raglen Cymorth Bugeiliol ar waith, dylid codio unrhyw sesiynau lle nad ydyn nhw'n cymryd rhan mewn darpariaeth neu lle nad ydyn nhw'n cael eu goruchwyllo gan aelod o staff cymwys priodol gan ddefnyddio'r **cod C**. Dylai ysgolion gynnig cyfle o addysg amser llawn

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

ac yn y sesiynau hyn, dylid darparu gwaith trwy gopiâu caled neu drwy systemau eraill e.e. Google Classroom. Lle gall disgyblion fod wedi'u cofrestru'n ddeuol, mae diogelu yn nwylo'r ddwy ysgol a dylid ei gofnodi ar SIMS gyda'r brif ysgol fel y Brif ysgol a'r ysgol arall fel yr Is-ysgol.

Lle mae disgyblion yn derbyn cefnogaeth gan Gefnogaeth Dalen Newydd Sir Fynwy, maent ar gofrestr yr ysgol brif ac ni ddylent fod ar gofrestr yr Uned Cyfeirio Disgyblion (UCD) oherwydd bod hon yn ddarpariaeth allgymorth i gefnogi ymgysylltiad dysgwyr mewn addysg yn yr ysgol ac ar safle ysgol ac nid ydynt wedi'u cofrestru'n ddeuol.

Gwyliau yn ystod y tymor a theithiau estynedig dramor

Dim ond os ydynt yn credu bod amgylchiadau arbennig ac eithriadol sy'n ei gwarantu y gall ysgolion gytuno i absenoldeb ar gyfer gwyliau neu drip teuluol. Os yw ysgol yn cytuno i absenoldeb a bod y disgybl yn mynd ar wyliau neu drip am 10 diwrnod neu lai, mae absenoldeb wedi'i awdurdodi (defnyddiwrch God H).

Os yw rhieni'n cadw plentyn i ffwrdd am gyfnod hirach nag a gytunwyd, caiff unrhyw amser ychwanegol ei gofnodi fel amser heb awdurdod hefyd (Cod G). Os yw'r ysgol yn ystyried bod amgylchiadau eithriadol i gefnogi pam y dylid rhoi cymeradwyaeth i ddysgwr ar gyfer taith dramor o fwy na 10 diwrnod, gellir rhoi'r cymeradwyaeth, a gellid awdurdodi'r absenoldeb a'i gofnodi o dan God F.

Mae defnyddio cod gwahanol yn dangos y dylai taith dramor hir gael cyfiawnhad diwylliannol heblaw am wyliau. Yn yr achosion hyn, dylai'r ysgol egluro'r canlynol i rieni:

- rhaid gwneud cais ymlaen llaw am absenoldeb yn ystod y tymor yn unol â pholisi presenoldeb yr ysgol
- dylid cynllunio'r absenoldeb yn ofalus gyda'r ysgol – dyddiad absenoldeb a dychwelyd i'w cytuno
- yr ysgol fydd yn penderfynu a fydd yr ymweliad yn cael ei awdurdodi ai peidio
- lle bo modd, dylid cynnal ymweliadau estynedig yn ystod gwyliau'r ysgol
- amlinellu'r effaith niweidiol bosibl y gallai ei chael ar gynnydd y dysgwr
- dylid osgoi cyfnodau arholiadau
- egluro faint o waith ysgol fyddai'n cael ei golli a sut y gall yr ysgol ddarparu pecyn astudio y gallai'r teulu helpu'r dysgwr i'w gwblhau
- archwilio'r manteision addysgol posibl o'r ymweliad ond hefyd y manteision lles.

Rhaid i geisiadau am absenoldeb ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal gael eu gwneud gan y Gweithiwr Cymdeithasol ac **NID** y Gofalwr Maeth, os derbynnir cais o'r fath dylai'r ysgol gyfeirio'r achos hwn ar unwaith at weithiwr cymdeithasol y plentyn a hysbysu eu Swyddog Lles Addysg.

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

Bydd gwyliau a gymerir heb ganiatâd y Pennaeth yn cael eu cofnodi fel absenoldeb heb awdurdod (cod G). Os bydd y Pennaeth yn penderfynu peidio ag awdurdodi'r cais am wyliau a bod yr amser i ffwrdd dilynol yn 10 sesiwn (5 diwrnod), yna gallai'r ysgol o bosibl ofyn am gyhoeddi Hysbysiad Cosb Benodedig.

Absenoldeb Astudio

Dim ond yn ystod arholiadau ffug ac arholiadau cyhoeddus y dylid defnyddio absenoldeb astudio ar gyfer myfyrwyr. Dylid cofnodi absenoldeb astudio fel cod cofrestru absenoldeb awdurdodedig S. Ni ddylai ysgolion ddefnyddio cod B i gofnodi absenoldeb astudio. Amser heb oruchwyliaeth i ffwrdd o'r ysgol yw absenoldeb astudio (ac fe'i cynlluniwyd yn wreiddiol i ddysgwyr baratoi ar gyfer arholiadau cyhoeddus) ac nid yw'n bodloni'r diffiniad cyfreithiol o weithgaredd addysgol cymeradwy.

Mae'r penderfyniad i roi absenoldeb astudio neu drefniant tebyg yn ôl disgrisiwn uwch arweinwyr yr ysgol. Pan fydd ysgol yn penderfynu rhoi absenoldeb o'r fath, dylai wneud hynny'n gynnil, ac fel arfer **ni ddylai fod yn fwy na 15 diwrnod**.

Er y gallai fod yn brofiad cadarnhaol i rai myfyrwyr, efallai na fydd cyfnodau o absenoldeb astudio er budd gorau myfyrwyr nad oes ganddynt y sgiliau na'r agwedd i wneud defnydd da o amser adolygu heb oruchwyliaeth a fyddai'n well eu byd yn yr ysgol. Dylai paratoi ar gyfer arholiadau fod yn brofiad sydd wedi'i gynllunio'n ofalus i fyfyrwyr.

Addysg hyblyg

Mae addysg hyblyg yn drefniant rhwng rhieni plentyn a'r ysgol lle mae'r plentyn wedi'i gofrestru yn y ffordd arferol, ond dim ond yn mynychu'r ysgol ar sail hyblyg. Am weddill yr amser mae'r dysgwr yn cael ei addysgu gartref ond bydd yn parhau i fod ar gofrestr yr ysgol.

Mae addysg hyblyg yn opsiwn a ganiateir, ar yr amod bod Pennaeth yr ysgol dan sylw, ac mewn llawer o achosion, yr Awdurdod Lleol, yn cytuno i'r trefniant. Nid oes hawl warantedig i rieni addysg hyblyg. Mae'n ôl disgrisiwn llwyr y Pennaeth a ddylid cytuno ai peidio. Byddai'r Awdurdod Lleol yn cynghori ysgolion i gysylltu â'u Swyddog Lles Addysg/SGA dynodedig os ydynt yn derbyn unrhyw geisiadau am addysg hyblyg.

Wrth ystyried cais o'r fath, dylai fod gan Benaethiaid feini prawf clir ar gyfer cytuno ar drefniant ysgol hyblyg. Dylid ystyried yr effaith ar y dysgwr a sut mae'r ysgol yn gallu monitro'r trefniant hwn o fewn Rhaglen Cymorth Bugeiliol y cytunwyd arni gyda rhieni a'r Awdurdod Lleol.

O dan Fframwaith Mynychu Ysgolion Cymru Gyfan presennol, mae dysgwyr ysgol hyblyg yn cael eu cofnodi o dan **y cod presenoldeb 'C'** sy'n cyfrif fel 'absenoldeb awdurdodedig' o'r ysgol.

Cymhellion a gwobrau am bresenoldeb

Mae llawer o ysgolion yn defnyddio cymhellion a gwobrau i ddysgwyr fel ffordd o annog presenoldeb da, naill ai ar lefel dosbarth neu unigol. Gall cynlluniau o'r fath hefyd gynyddu proffil presenoldeb gyda rhieni a'r gymuned ehangach. Fodd bynnag, dylai ysgolion fod yn fwyfwy ymwybodol o ganlyniadau anfwriadol posibl gwobrau sy'n dadgymhelli dysgwyr y gallai eu presenoldeb, heb unrhyw fai arnyn nhw eu hunain, beidio â bod mor uchel â'u cyfoedion.

I ddelio gyda'r risg hon, gall ysgolion, er enghraifft, barhau i roi gwobrau am bresenoldeb rhagorol a gwell ond dim ond ar ôl diystyru absenoldebau anochel yn ofalus o gyfrifiadau ac edrych ar achosion unigol disgyblion.

Dylai ysgolion ystyried unrhyw ddysgwr a allai fod â rheswm dilys dros absenoldeb oherwydd lechyd, ADY neu Raglen Cymorth Bugeiliol ac ati a dileu unrhyw absenoldebau na ellir eu hosgoi wrth edrych ar bresenoldeb ar gyfer gwobrau a sicrhau eu bod yn ystyried Deddf Gwahaniaethu a Chydraddoldeb ar sail Anabledd yn eu prosesau.

Dysgwyr o Gymunedau Sipsiwn, Roma a Theithwyr

Mae data cenedlaethol yn dangos bod presenoldeb ymhlith dysgwyr Sipsiwn, Roma a Theithwyr yn gyffredinol is na'u cyfoedion. Mae agweddau teuluoedd at yr ysgol a'r pwysigrwydd maen nhw'n ei roi ar addysg a mynychu'r ysgol o fewn cymunedau Sipsiwn, Roma a Theithwyr yn amrywio'n fawr, fel y maent yn ei wneud gyda phob teulu.

Mae nifer o ffactorau a allai effeithio ar bresenoldeb, gan gynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i)

- profiadau o fwlio a aflonyddu,
- diffyg ymddiriedaeth o fewn y gymuned yn y system addysg,
- a disgwyliadau diwylliannol y bydd person ifanc yn ysgwyddo cyfrifoldebau gofalu am deulu neu ymwneud â busnes y teulu.

Mae sefyllfa unigryw teuluoedd Teithwyr o ran mynychu'r ysgol yn cael ei chydabod gan Adran 444(6) o Ddeddf Addysg 1996. Mae'n darparu amddiffyniad i gollfarn os gall y rhiant ddangos bod:

- maent yn ymwneud â masnach neu fusnes o natur sy'n ei gwneud yn ofynnol iddynt deithio o le i le
- mae'r plentyn wedi mynychu ysgol fel dysgwr cofrestredig mor rheolaidd ag y mae natur y fasnach neu'r busnes yn caniatáu; a/neu
- lle mae'r plentyn wedi cyrraedd chwech oed, mae wedi mynychu o leiaf 200 o sesiynau (h.y. sesiynau neu hanner diwrnodau) yn ystod y deuddeg mis blaenorol.

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

Y nod bob amser ddylai fod sicrhau bod plant a phobl ifanc Sipsiwn, Roma a Theithwyr, yn gyffredin â phob plentyn a pherson ifanc arall, yn mynychu'r ysgol mor rheolaidd a chyn amled â phosibl – mae presenoldeb o leiaf 380 o sesiynau, sy'n cyfateb i 190 diwrnod, yn ystod unrhyw flwyddyn ysgol. Ni ddylid ystyried y 200 o bresenoldeb a nodwyd uchod fel y norm.

Gall ysgolion awdurdodi absenoldeb plant a phobl ifanc Sipsiwn, Roma a Theithwyr lle maent yn fodlon bod teulu'n mudo ond yn rhoi arwyddion rhesymol ei fod yn bwriadu dychwelyd - gellir ymgynghori â'r Gwasanaeth Addysg Teithwyr lleol, o fewn yr Awdurdod Lleol. Mae hyn yn cynnwys Sipsiwn a Theithwyr eraill, teuluoedd syrcas a ffeiriau yn gadael safleoedd a llety gaeaf, gyda phob disgwyliad y byddant yn dychwelyd.

Cyflwynodd Rheoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2010 y pŵer i ysgolion gofrestru plentyn Teithiwr yn ddeuol pan wyddys ei fod yn mynychu ysgol arall. Mewn sefyllfaoedd o'r fath, gellir cofnodi ei bresenoldeb fel mynychu 'gweithgaredd addysgol cymeradwy' neu gael ei gofrestru'n ddeuol.

Dylai'r ysgol lle mae'r dysgwr yn mynychu'r ysgol yn bennaf gymryd cyfrifoldeb am sefydlu'r systemau cyfathrebu priodol gyda'r darparwr addysgol arall i sicrhau bod y plentyn neu'r person ifanc yn bresennol pan ddylent fod. Am resymau diogelu ac addysgol, mae'r cyfrifoldeb am ddilyn absenoldebau anesboniadwy ac annisgwyl mewn modd amserol yn disgyn ar bob ysgol yn ystod yr amser y mae'r dysgwr yno. Pan fo plant Teithwyr yn ddysgwyr cofrestredig mewn ysgol ac yn hysbys eu bod yn bresennol naill ai ar safle (swyddogol neu fel arall) neu mewn tŷ ac nad ydynt yn mynychu'r ysgol, dylid ymchwilio i'r absenoldeb yn yr un modd ag ar gyfer unrhyw ddysgwr.

Dileu dysgwyr o gofrestr yr ysgol a Phlant sy'n Colli Addysg (CME)

Mae Rheoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2010 yn nodi'r amgylchiadau lle mae'n rhaid i ysgolion ddileu dysgwyr o'u cofrestr derbyniadau a lle na ddylent ddileu dysgwyr o danynt.

Mae **Rheoliad 8** yn rhagnodi'r seiliau y mae'n rhaid dileu enw disgybl o oedran ysgol orfodol o'r gofrestr dderbyniadau arnynt. Dyma nhw:

- mae'r disgybl wedi'i gofrestru yn yr ysgol yn unol â gofynion Gorchymyn Mynychu Ysgol a bod yr AALL yn disodli ysgol arall yn lle'r un a enwir yn y Gorchymyn, neu fod y Gorchymyn wedi'i ddirymu
- mae'r disgybl wedi'i gofrestru mewn ysgol arall
- mae'r ysgol wedi derbyn hysbysiad ysgrifenedig gan y rhiant bod y disgybl yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

- mae'r disgybl wedi rhoi'r gorau i fynychu'r ysgol ac nid yw bellach yn byw o fewn pellter rhesymol o'r ysgol; dylai'r ysgol gwblhau Atodiad 1 o Bolisi Addysg a Hyfforddiant Cychwynnol (AGC) yr Awdurdod Lleol.
- mae'r disgybl wedi cael caniatâd i fod yn absennol am fwy na 10 diwrnod at ddiben gwyliau ac mae'n methu â mynychu'r ysgol o fewn 10 diwrnod yn syth wedi hynny, ac nid yw'r ysgol yn fodlon bod yr absenoldeb wedi'i achosi gan salwch neu unrhyw achos na ellir ei osgoi
- mae swyddog meddygol yr ysgol wedi ardystio bod y disgybl yn annhebygol o fod mewn cyflwr iechyd addas i fynychu'r ysgol cyn peidio â bod o oedran ysgol orfodol
- mae'r disgybl wedi bod yn absennol yn barhaus o'r ysgol am gyfnod o ddim llai na phedair wythnos ac mae perchennog yr ysgol a'r swyddog addysg lleol wedi methu, ar ôl ymholiad rhesymol, â dod o hyd i'r disgybl
- mae'r disgybl wedi marw
- bydd y disgybl yn peidio â bod o oedran ysgol orfodol cyn i'r ysgol gyfarfod nesaf ac nid yw'n bwriadu parhau yn yr ysgol
- yn achos disgybl mewn ysgol heblaw ysgol a gynhelir, eu bod wedi peidio â bod yn ddisgybl yn yr ysgol honno
- Pan fo'r disgybl wedi'i gofrestru mewn ysgol a gynhelir, ei fod wedi'i wahardd yn barhaol ohoni ac nad yw gwaharddiad parhaol disgybl yn dod i rym nes bod y Corff Llywodraethu wedi cyflawni ei ddyletswyddau o dan adran 66 o Ddeddf 1998, a:
 - A) Mae'r person perthnasol wedi datgan yn ysgrifenedig nad yw'n bwriadu apelio o dan Adran 67 o Ddeddf 1998
 - B) Mae'r amser ar gyfer cyflwyno apêl wedi dod i ben ac ni chyflwynwyd unrhyw apêl o fewn yr amser hwnnw; neu
 - C) bod apêl a ddygwyd o fewn yr amser hwnnw wedi'i phenderfynu neu wedi'i gadael.
- lle mae'r disgybl wedi cael ei dderbyn i'r ysgol i dderbyn addysg feithrin ac nad yw, ar ôl cwblhau'r addysg honno, wedi trosglwyddo i ddosbarth derbyn yn yr ysgol.

Mae **Rheoliad 9** yn nodi'r amgylchiadau, mewn achosion lle mae disgybl wedi'i gofrestru mewn mwy nag un ysgol neu UCD, lle mae'n rhaid i ysgol gael caniatâd naill ai'r Awdurdod Lleol neu berchennog yr ysgol arall lle mae'r plentyn wedi'i gofrestru cyn dileu disgybl oddi ar y gofrestr.

Mae **Rheoliad 12** yn gosod dyletswydd ar ysgolion i hysbysu'r Awdurdod Lleol pan gaiff disgybl ei ddileu o gofrestr o dan reoliadau 8(1)(c), (d), (g), (i) neu (m).

- Pan fo disgybl wedi'i gofrestru mewn mwy nag un ysgol, bod y disgybl wedi rhoi'r gorau i fynychu'r ysgol a bod perchennog unrhyw ysgol arall lle mae'r disgybl wedi'i gofrestru wedi rhoi caniatâd i'r dileu (rheoliad 8(1)(c)).
- Mae'r disgybl wedi rhoi'r gorau i fynychu'r ysgol ac mae'r perchennog wedi derbyn hysbysiad ysgrifenedig gan y rhiant bod y disgybl yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol (rheoliad 8(1)(d)).

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

- Mae swyddog meddygol yr ysgol wedi ardystio bod y disgybl yn annhebygol o fod mewn cyflwr iechyd addas i fynychu'r ysgol cyn peidio â bod o oedran ysgol orfodol, ac nid yw'r disgybl na rhiant y disgybl wedi nodi i'r ysgol y bwriad i barhau i fynychu'r ysgol ar ôl peidio â bod o oedran ysgol orfodol (rheoliad 8(1)(g)).
- Bod y disgybl wedi cael ei gadw yn unol â gorchymyn terfynol a wnaed gan lys neu orchymyn galw'n ôl a wnaed gan lys neu'r Ysgrifennydd Gwladol, a bod y gorchymyn hwnnw am gyfnod o ddim llai na 4 mis, ac nad oes gan y perchennog sail resymol i gredu y bydd y disgybl yn dychwelyd i'r ysgol ar ddiwedd y cyfnod hwnnw (rheoliad 8(1)(ii)).
- Pan fo'r disgybl wedi'i gofrestru mewn ysgol a gynhelir, bod y disgybl wedi'i wahardd yn barhaol o'r ysgol (rheoliad 8(1)(m)).

Dim ond ar ôl iddynt sefydlu enw a chyfeiriad yr ysgol newydd y dylai ysgol dynnu disgybl oddi ar eu cofrestr, a phan fydd y disgybl wedi dechrau, mae cadarnhau'r wybodaeth hon gyda'r ysgol sy'n derbyn yn bwysig a'i thrafod gyda'r Arweinydd EWO/CME EWO a ddynodwyd i'r ysgol.

Dylai staff yr ysgol fod yn bryderus os:

- nid yw rhieni na gofalmwr yn enwi'r ysgol newydd
- mae disgybl wedi 'diflannu' o'r ardal heb esboniad
- nad yw disgybl wedi dychwelyd i'r ysgol o fewn 10 diwrnod ysgol i'r dyddiad dychwelyd y cytunwyd arno lle mae gwyliau neu drip yn ystod y tymor wedi'i gymeradwyo o'r blaen

Os yw ysgolion yn bryderus, dylent hysbysu'r Bwrdd Diogelu Plant Lleol ar unwaith. Os nad oes ganddynt gyswllt enwol, dylent hysbysu Swyddog Diogelu Plant dynodedig yr Awdurdod Lleol a all wneud penderfyniad ynghylch a ddylid hysbysu'r Gwasanaethau Cymdeithasol. Gall y Gwasanaethau Cymdeithasol, yn eu tro, gynnwys yr heddlu. Fodd bynnag, os oes gan ysgolion unrhyw reswm i gredu y gallai trosedd fod wedi'i gyflawni, dylent gysylltu â'r heddlu ar unwaith. Dylid dilyn Polisi Diogelu Plant yr Awdurdod Lleol.

Dim ond pan fydd y cyfnod dan glo am o leiaf bedwar mis y caniateir dileu troseddwy'r ifanc o'r gofrestr a phan fo gan yr ysgol sail resymol dros gredu na fyddant yn dychwelyd i'r ysgol ar ddiwedd y cyfnod hwnnw (rheoliad 8(1)(i)). Byddant yn cael eu cofnodi fel absenoldeb awdurdodedig nes bod eu henw yn cael ei ddileu o'r gofrestr. Os darperir gweithgaredd addysgol cymeradwy amgen yn ystod y cyfnod dan glo, gall yr ysgol gofnodi'r disgybl fel un sy'n derbyn gweithgaredd addysgol cymeradwy yn erbyn y sesiynau sy'n cael eu cynnig.

Rhaid i ysgolion sicrhau bod yr holl staff yn deall y ddeddfwriaeth sy'n darparu ar gyfer dileu dysgwyr oddi ar gofrestr yr ysgol. Mae hyn er mwyn sicrhau bod unrhyw gytundeb gofynnol yn cael ei sicrhau cyn dileu disgybl oddi ar gofrestr ysgol a bod yr ysgol yn hysbysu'r Awdurdod Lleol bod plentyn wedi'i ddileu oddi ar y gofrestr.

Addysg Ddewisol yn y Cartref

Rhaid i ysgolion sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn cael gwybod pan fydd rhieni wedi dewis addysgu eu plentyn gartref (Addysg Ddewisol yn y Cartref). Bydd hyn yn cefnogi awdurdodau lleol i gyflawni eu dyletswydd o dan Adran 436A o Ddeddf Addysg 1996, fel y'i diwygiwyd gan adran 4 o Ddeddf Addysg ac Arolygiadau 2006, sy'n gosod dyletswydd ar bob awdurdod addysg lleol sy'n ei gwneud yn ofynnol iddynt wneud trefniadau i'w galluogi i sefydlu (cyn belled ag y bo modd gwneud hynny) 'hunaniaethau plant yn eu hardal nad ydynt wedi'u cofrestru mewn ysgol ac nad ydynt yn derbyn addysg addas'.

Dylai ysgolion hysbysu'r Awdurdod Lleol am benderfyniad y rhiant o fewn 10 diwrnod i dderbyn y ddadgofrestru a rhannu llythyr/e-bost gwreiddiol y rhiant a chwblhau ffurflen yr ysgol o Bolisi Addysg, Prydeinig a Chymunedol yr Awdurdodau Lleol.

Byddai'r Awdurdod Lleol yn cynghori ysgolion i gysylltu â rhieni a chynnig cyfarfod yn yr ysgol i drafod eu penderfyniad a thrafod a all yr ysgol ddarparu unrhyw gefnogaeth ychwanegol ynghylch y rheswm a ddarparwyd gan y rhiant.

Dylai polisi Addysg Ddewisol yn y Cartref Sir Fynwy, ffurflen ysgol a ddarperir i'r Awdurdod Lleol gynnwys gwybodaeth am brofiad y dysgwr yn yr ysgol, rhwystrau neu unrhyw bryderon a'r strategaethau cymorth a ddarparwyd gan yr ysgol a chanlyniadau'r rhain. Bydd unrhyw ddogfennau ysgol ategol hefyd yn ddefnyddiol i'r Awdurdod Lleol.

Gall ysgolion rannu Llawlyfr Addysg a Hyfforddiant Cychwynnol Llywodraeth Cymru â rhieni sy'n ystyried Addysg a Hyfforddiant Cychwynnol.

Disgyblion sydd wedi'u Cofrestru'n Ddeuol

Pan fo dysgwr wedi'i gofrestru mewn ysgol brif ffrwd ac mewn ysgol arall, fel ysgol annibynnol neu Uned Cyfeirio Disgyblion, mae Rheoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2010 yn ei gwneud yn ofynnol i'r plentyn gael ei gofrestru yn y ddau leoliad ac yn yr achos hwn, byddent wedi'u cofrestru'n ddeuol. Pan nad oes disgwyl y bydd dysgwr yn mynychu ysgol arall, byddant ar gofrestr yr Uned Cyfeirio Disgyblion yn unig.

Pan fo dysgwr wedi'i gofrestru'n ddeuol yn sefydliad X ac Y, mae sefydliad X yn marcio'r disgybl gan ddefnyddio - gweithgaredd addysgol cymeradwy, cod D - tra byddant yn mynychu sefydliad Y ac i'r gwrthwyneb.

Rhaid i weithgaredd addysgol cymeradwy gael ei oruchwyllo gan rywun sydd wedi'i gymeradwyo gan yr ysgol neu'r UCD.

Rhaid iddo hefyd ddigwydd yn ystod y sesiwn y cofnodir y marc ar ei chyfer. Mae'r ddau sefydliad yn rhannu cyfrifoldeb am y dysgwr.

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

Mae methu â mynychu'r naill sefydliad neu'r llall ar yr amser priodol heb reswm da yn absenoldeb heb awdurdod.

Dylai ysgolion sicrhau bod ganddynt drefniadau ar waith lle gall yr ysgol lle mae'r dysgwr i fod yn gallu hysbysu'r ysgol arall am unrhyw absenoldebau gan ddysgwyr unigol fel y gall y ddwy ysgol gofnodi absenoldeb y dysgwr gan ddefnyddio'r cod absenoldeb perthnasol.

Am resymau diogelu ac addysgol, rhaid i un o'r ysgolion ddilyn pob absenoldeb heb ei egluro ac annisgwyl mewn modd amserol, megis drwy weithdrefnau Ymateb ar y Diwrnod Cyntaf.

Disgyblion sydd wedi'u cofrestru mewn ysgol brif ffrwd sydd hefyd yn mynychu lleoliad Addysg Heblaw yn yr Ysgol (Heb gofrestru deuol)

Pan fo disgybl wedi'i gofrestru mewn ysgol brif ffrwd ac yn derbyn darpariaeth Addysg Heblaw yn yr Ysgol, heblaw gan ddarparwr cofrestredig (Uned Atgyweirio ac Atgyweirio Awdurdod Lleol), defnyddir cod B lle mae'r ddarpariaeth Addysg Heblaw yn yr Ysgol yn weithgaredd addysgol cymeradwy.

Rhaid i Weithgaredd Addysgol Cymeradwy gael ei oruchwylio gan rywun sydd wedi'i gymeradwyo gan yr ysgol a rhaid iddo ddigwydd yn ystod y sesiwn y cofnodir y marc ar ei chyfer.

Ni ddylid defnyddio cod B ar gyfer unrhyw gyfnod pan nad oes unrhyw ddarpariaeth addysgol gan aelod o staff, gan y gallai hyn guddio pryderon posibl am ddiogelu. Byddai hyn yn cynnwys, er enghraifft, sesiynau lle nad yw addysgu wyneb yn wyneb wedi'i drefnu i ddigwydd ar gyfer plentyn sy'n derbyn addysg gartref gan yr Awdurdod Lleol.

Lle mae'r ysgol yn awdurdodi absenoldeb ar gyfer sesiwn nid oes gofyn i'r plentyn fynychu, naill ai drwy ddarpariaeth prif ffrwd neu Addysg Heblaw yn yr Ysgol. Mewn achosion o'r fath, dylid defnyddio cod C. Am resymau addysgol a diogelu, dylai ysgolion sicrhau bod ganddynt drefniadau ar waith lle gall y darparwr Addysg Heblaw yn yr Ysgol hysbysu'r ysgol am unrhyw absenoldebau gan ddisgyblion unigol er mwyn galluogi'r ysgol i gofnodi'r disgybl fel un absennol, gan ddefnyddio'r cod absenoldeb perthnasol.

Am resymau diogelu ac addysgol, rhaid i'r ysgolion ddilyn pob absenoldeb heb ei egluro ac annisgwyl mewn modd amserol, er enghraifft drwy weithdrefnau Ymateb ar y Diwrnod Cyntaf.

Amserlenni rhan-amser/oriau llai wedi'u hamserlennu o fewn Cynlluniau Cymorth Bugeiliol (CCB)

Mae'r Gwasanaeth Cynhwysiant o fewn yr Awdurdod Lleol yn monitro ac yn dadansoddi data ar gyfer dysgwyr ar amserlenni rhan-amser / cynlluniau Cymorth Bugeiliol (CCB) a dysgwyr sydd ag elfen oriau llai o addysg o fewn y CCB.

Er y gall amserlenni rhan-amser helpu dysgwyr i ailintegreiddio i ysgol ar ôl absenoldeb hir neu fod yn fodd o atal absenoldeb mwy, mae ganddynt yr effaith gyffredinol o leihau amser yn yr ysgol i ddysgwyr a gallant gael effaith negyddol ar gynnydd a lles dysgwyr. Yn ogystal, gall amserlenni rhan-amser roi pwysau ar deuluoedd a meddu ar y potensial i ymddieithrio dysgwyr ymhellach o addysg.

Dylid cofnodi trefniadau amserlen rhan-amser mewn cynllun fel trefniant ffurfiol rhwng y rhieni, y plentyn, yr ysgol, yr Awdurdod Lleol ac ymarferwyr perthnasol eraill. Gallai hyn gynnwys, er enghraifft, gael ei ddogfennu mewn cynllun ailintegreiddio yn dilyn gwaharddiad neu drefniant symud rheoledig. Gellir cofnodi oriau llai hefyd mewn cynllun cymorth bugeiliol neu gynllun cymorth ymddygiad (BSP), lle mae gan y disgybl un. Mae gan Sir Fynwy dempled Cynllun Cymorth Bugeiliol ar gyfer ysgolion y gellir ei gael gan y Tîm Cynhwysiant neu'r Gwasanaeth Lles Addysg.

Dylid ond defnyddio amserlenni rhan amser mewn amgylchiadau eithriadol fel mesur tymor by (fel arfer dim mwy na chyfnod o chwe wythnos), gyda'r bwriad o ddychwelyd i fynychu'r ysgol yn llawn amser yn gynt. Dylai ysgolion sicrhau bod dysgwyr sydd ar amserlen ran-amser yn derbyn addysg llawn, lle mae hyn yn briodol i ddysgwyr unigol. Gallai hyn gynnwys, er enghraifft, darparu adnoddau a gwaith ar-lein neu gopi caled i'r dysgwr. Dylai ysgolion sicrhau y gall dysgwyr gael mynediad at waith ar-lein cyn rhoi trefniadau o'r fath ar waith ar gyfer parhad addysg llawn i fynychu'r ysgol.

Mae'r ddyletswydd hon wedi'i gosod ar awdurdodau lleol o dan adran 19A o Ddeddf Addysg 1996 sy'n nodi:

Rhaid i bob Awdurdod Lleol yng Nghymru wneud trefniadau ar gyfer darparu addysg addas yn yr ysgol neu heblaw yn yr ysgol i blant o fewn ardal yr awdurdod sydd –

(a) o oedran ysgol orfodol, a

(b) oherwydd salwch, gwaharddiad o'r ysgol neu fel arall, ni chânt dderbyn addysg addas am gyfnod oni bai bod trefniadau o'r fath yn cael eu gwneud ar eu cyfer.

Ni ddylid byth defnyddio amserlenni rhan-amser fel ffordd o reoli problemau ymddygiad. Mae gan bob dysgwr hawl i addysg amser llawn a mynediad i'r cwricwlwm. Yn ogystal, mae'n ofynnol i ysgolion gyflwyno'r cwricwlwm, ac eithrio lle mae eithriadau'n berthnasol.

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

Cyn dilyn amserlen ran-amser, dylid ymgynghori'n llawn â rhieni a disgyblion a'r Gwasanaeth Cynhwysiant o fewn yr Awdurdod Lleol. Dylid hysbysu'r Gwasanaeth Lles Addysg a'r Gwasanaethau Plant hefyd os oes achosion ar agor iddynt. Wrth ystyried rhoi dysgwr ar amserlen fyrrach, dylai'r ysgol:

- bod yn fodlon bod amserlen ran-amser yn ymyrraeth briodol o ystyried anghenion y disgybl. Rhaid bod rhesymeg glir a thystiolaethol dros ystyried amserlen ran-amser
- fel ymyrraeth sydd â'r nod o gefnogi'r dysgwr i drawsnewid yn ôl i addysg amser llawn
- bod yn fodlon y byddai trefniadau addas ar waith i sicrhau diogelwch a lles y dysgwr yn ystod y cyfnod pan fyddai disgwyl iddo fod yn yr ysgol fel arall. Mae hyn yn cynnwys, er enghraifft, cael cytundeb gan y Gwasanaethau Cymdeithasol lle mae gan blentyn weithiwr cymdeithasol neu lle ystyrir ei fod yn blentyn mewn angen; a sicrhau cytundeb ysgrifenedig gan y rhieni neu'r gofalwyr ynghylch pwy sy'n gyfrifol am les y myfyriwr ar gyfer y sesiynau dan sylw
- gwerthuso'r gefnogaeth sydd eisoes wedi'i rhoi ar waith ac ystyried yr angen am unrhyw gefnogaeth ac ymyrraeth ychwanegol. Gallai hyn gynnwys cefnogaeth ychwanegol ar gyfer pontio/ailintegreiddio lle mae dysgwr, er enghraifft, yn dychwelyd i'r ysgol ar ôl cyfnod hir oherwydd cael ei wahardd o'r ysgol er mwyn mynd i'r afael ag unrhyw ymddygiadau parhaus o her/gefnogaeth ar gyfer camreoleiddio emosiynol.
- cael rhesymeg glir dros y trefniadau addysg arfaethedig, megis mynychu'r ysgol yn rhan-amser wedi'i ategu gan waith a ddarperir gan yr ysgol neu mewn rhai achosion ddarpariaeth Addysg Heblaw yn yr Ysgol i sicrhau bod y dysgwr yn derbyn addysg llawn.
- ymgynghori â'r dysgwr, ei rieni a'r Gwasanaeth Cynhwysiant yn yr Awdurdod Lleol i gael cytundeb i ddilyn amserlen fyrrach sicrhau, lle mae gan ddysgwr gynllun datblygu unigol (CDU), y bydd nifer yr oriau cymorth a nodir yn y CDU yn cael ei fodloni fel bod ysgolion, Unedau Cyfeirio Disgyblion ac awdurdodau lleol yn parhau i gyflawni eu rhwymedigaethau statudol.
- sicrhau na fyddai amserlen fyrrach yn effeithio ar drefniadau teithio a chludiant mewn ffordd a fyddai'n ei gwneud hi'n anodd i'r dysgwr gael mynediad at yr addysg a drefnwyd.
- sicrhau na fyddai trefniadau ar gyfer amserlen fyrrach yn effeithio'n andwyol ar fynediad disgybl at brydau ysgol am ddim.
- Ystyriwch pa gefnogaeth y gallai fod ei hangen ar y dysgwr i sicrhau ei fod yn gallu ailintegreiddio'n llawn i addysg brif ffrwd amser llawn. Gallai hyn gynnwys cefnogaeth academaidd a/neu lesiant ychwanegol wrth ddychwelyd i'r ysgol. Gall hyn olygu ymgynghori â'r holl ymarferwyr sy'n ymwneud â chefnogi'r dysgwr.

Unwaith y bydd y dysgwr, ei rieni, y Tîm Cynhwysiant yn yr Awdurdod Lleol ac unrhyw ymarferwyr perthnasol eraill wedi cytuno y dylai dysgwr gael amserlen ran-amser, rhaid i'r ysgol:

- nodi'r trefniadau newydd mewn cytundeb ysgrifenedig wedi'i lofnodi gan bob plaid.

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

- darparu cynllun gweithredu ysgrifenedig manwl i'r dysgwr a'i riant, gyda pherson enwol yn gyfrifol, amcanion, targedau a dyddiadau adolygu clir a dyddiad ar gyfer y dychweliad disgwylidig i addysg amser llawn
- cysylltu â'r rhieni drwy gydol y broses, cael cymeradwyaeth a chaniatâd ysgrifenedig y rhieni
- cysylltu drwy gydol y broses â'r Awdurdod Lleol i gael cytundeb i'r cynllun arfaethedig,
- cysylltu drwy gydol y broses â'r holl asiantaethau perthnasol a rhoi copi o'r cynllun iddynt
- cynnal asesiad risg ynghylch y goblygiadau diogelu i'r dysgwr sydd allan o'r ysgol a threfnu bod y disgybl yn cael ei weld yn rhithwir gan weithiwr proffesiynol yn rheolaidd pan nad yw'n ymgymryd ag addysg dan oruchwyliaeth yr ysgol neu wedi'i threfnu gan yr ALL
- sefydlu trefniadau cadarn i aelod enwebedig o staff uwch fonitro ac adolygu'r cynllun yn wythnosol
- sicrhau cyfathrebu effeithiol â rhieni, gofalmwr a gweithwyr proffesiynol allweddol o ran symud ymlaen tuag at ailintegreiddio'r disgybl yn llawn i addysg amser llawn
- cynnal cofnod ffurfiol o bob dysgwr ar amserlenni llai, gan gynnwys y dyddiad gweithredu a dyddiadau adolygu a rhannu hyn gyda'r Awdurdod Lleol ac ymarferwyr perthnasol eraill drwy draciwr Rhaglen Cymorth Bugeiliol yr ysgol a rhannu hyn gyda'r ALL yn rheolaidd.
- lleihau risgiau o gael effaith negyddol ar ymgysylltiad y dysgwr ag addysg a'i ymdeimlad o berthyn i gymuned yr ysgol tra bod gan y dysgwr amserlen lai. Gallai hyn gynnwys cyfarfodydd rheolaidd gydag ymarferydd ysgol penodedig pan fydd y dysgwr yn mynychu'r ysgol a sicrhau bod eu hamserlen yn cynnwys cyfleoedd i gynnal perthnasoedd â chyfoedion y tu allan i wersi
- sicrhau bod holl staff yr ysgol yn teimlo'n hyderus i gefnogi anghenion y dysgwr pan fyddant yn dychwelyd i addysg amser llawn. Gall hyn gynnwys hyfforddiant, cyfranogiad gan asiantaethau allanol neu gefnogaeth cydweithwyr.

Lle mae amserlen lai wedi'i chytuno gan bob parti, gall y cynnig o ddarpariaeth hefyd gynnwys dysgu o bell neu ddysgu cymysg naill ai drwy lwyfannau ar-lein yr ysgol neu ar gopi caled, lle mae'r disgybl a'r rhiant yn well ganddynt hynny, er mwyn sicrhau parhad dysgu. **Ni ddylai ysgolion ddefnyddio cod B** (gweithgaredd addysgol cymeradwy sy'n cyfrif fel presenoldeb) pan fydd disgybl yn astudio gartref fel rhan o drefniant amserlen oriau llai neu ran-amser y cytunwyd arno. Pan nad ydynt yn yr ysgol, nid oes goruchwyliaeth ar ddysgwyr, ac nid yw'r trefniant yn bodloni'r diffiniad cyfreithiol o weithgaredd addysgol cymeradwy. **Dylid defnyddio'r cod cofrestru absenoldeb awdurdodedig C** pan fydd disgybl wedi'i roi ar amserlen ran-amser y cytunwyd arni.

Dim ond pan fydd dysgwr cofrestredig yn cael ei addysgu oddi ar y safle mewn gweithgaredd dan oruchwyliaeth sydd wedi'i gymeradwyo gan yr ysgol ac sy'n cael ei oruchwyllo gan aelod o staff yr ysgol neu aelod o staff cymorth asiantaeth cymeradwy y gellir defnyddio cod cofrestru gweithgaredd addysgol cymeradwy B. Ni ddylai ysgolion ddefnyddio'r cod hwn os yw dysgwyr yn cael eu hanfon adref i astudio'n breifat neu i gymryd rhan yn yr absenoldeb astudio.

Eithriadau

Mae'r Gwasanaeth Cynhwysiant o fewn Awdurdod Lleol Sir Fynwy yn monitro ac yn dadansoddi data gwaharddiadau ar gyfer ysgolion ac yn ceisio sicrhau bod pob gwaharddiad yn cydymffurfio â chanllawiau statudol Llywodraeth Cymru a chanllawiau anstatudol cysylltiedig.

Gallai gwaharddiadau nad ydynt yn cydymffurfio â'r ddogfen statudol hon fod yn anghyfreithlon o bosibl. Dim ond pan nad oes dewis arall ond gwahardd y dylid defnyddio gwaharddiadau ffurfiol. Dim ond mewn ymateb i dorri polisi ymddygiad yr ysgol yn ddifrifol y gall Pennaeth wahardd ac os byddai caniatáu i'r dysgwr aros yn yr ysgol yn niweidio addysg neu les y dysgwr neu eraill yn yr ysgol yn ddifrifol.

Mae gwaharddiad anghyfreithlon (a elwir weithiau'n anffurfiol neu'n answyddogol) yn cyfeirio at:

- Penaethiaid neu staff ysgol eraill yn anfon dysgwyr adref am resymau disgyblu, ond heb ddilyn y gweithdrefnau sy'n ofynnol ar gyfer gwaharddiad ffurfiol hyd yn oed os gwneir hynny gyda chytundeb y rhieni.
- dysgwyr yn cael eu hanfon adref am gyfnodau byr, neu am gyfnodau hirach, amhenodol, a all weithiau arwain at y disgybl ddim yn dychwelyd i'r ysgol o gwbl.

Er enghraifft, lle mae dysgwr yn cael ei anfon adref am resymau disgyblu am ran o ddiwrnod ysgol, gall yr ysgol ystyried hyn fel cyfnod 'oeri' a pheidio â chymryd camau i wahardd y dysgwr yn ffurfiol. Nid oes sail yn y gyfraith ar gyfer hyn ac nid yw'r rheoliadau perthnasol yn nodi hyd gofynnol ar gyfer gwaharddiad, felly os yw dysgwr yn cael ei anfon adref, hyd yn oed am gyfnodau byr, rhaid cofnodi hyn yn ffurfiol fel gwaharddiad.

Ym mhob achos lle anfonir dysgwr adref am resymau disgyblu, rhaid i Benaethiaid gofnodi a nodi hyd y gwaharddiad yn ffurfiol (at ddibenion adrodd dylid cofnodi hyn fel hanner diwrnod, diwrnod cyfan neu amser cinio). Dylent sicrhau bod:

- eu bod yn cyflawni eu dyletswydd gofal cyfreithiol tuag at ddysgwyr, a bod rhieni'n cael gwybod yn ffurfiol am y gwaharddiad.
- bod materion amddiffyn plant yn cael eu hystyried, e.e. gan gofio oedran a pha mor agored i niwed yw'r dysgwr, bod rhiant gartref ac nad yw'r dysgwr yn cael ei roi mewn perygl drwy, er enghraifft, gael ei adael i grwydro a pheidio â dychwelyd adref.
- bod gwaith yn cael ei anfon adref, neu fod darpariaeth amgen yn cael ei threfnu.

Bydd yr Awdurdod Lleol yn gweithio i nodi achosion o waharddiadau anghyfreithlon. Gallai hyn gynnwys:

- darparu cyfleoedd i aelodau'r cyhoedd hysbysu'r Awdurdod Lleol am achosion posibl o waharddiadau answyddogol.

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

- annog rhieni i roi gwybod i'r ALL am achosion o waharddiadau anghyfreithlon. Yn ogystal, dylai'r Gwasanaeth Lles Addysg ddilyn gwybodaeth anffurfiol gan rieni, dysgwyr, ac ymweliadau cartref am ddysgwyr sydd allan o'r ysgol.

Mae Arweinydd y Dysgwr Agored i Niwed yn y Gwasanaeth Cynhwysiant o fewn yr Awdurdod Lleol yn cynnig cyngor ac arweiniad i ysgolion, dysgwyr sydd wedi'u gwahardd a rhieni ac yn mynychu cyfarfod y Pwyllgor Disgyblu Disgyblion (PDC) ar gyfer gwaharddiadau parhaol a rhai gwaharddiadau tymor penodol hirach.

Darpariaeth addysg ar gyfer dysgwyr sydd wedi'u heithrio

Mae gan yr ysgol ddyletswydd i sicrhau bod addysg yn parhau tra bo'r dysgwr yn dal ar y gofrestr.

Dylai enw dysgwr sydd wedi'i wahardd yn barhaol aros ar gofrestr yr ysgol os ac ar ôl i'r gwrandawriad PDC gadarnhau'r gwaharddiad nes bod y weithdrefn apelio wedi'i chwblhau, neu nes bod yr amser ar gyfer apelio wedi dod i ben heb i apel gael ei chyflwyno. Gellir ei ddileu'n gynharach os yw'r rhieni neu'r dysgwr yn rhoi rhybudd ysgrifenedig nad ydynt yn bwriadu apelio. Ym mhob achos o waharddiad o fwy na diwrnod, dylid gosod a marcio gwaith. Rhaid i Benaethiaid drefnu bod gwaith yn cael ei ddarparu cyn gynted ag y bydd dysgwr wedi'i wahardd am gyfnod penodol.

Dylai rhieni drefnu i'r gwaith gael ei gasglu a'i ddychwelyd, a rhaid i'r ysgol sicrhau ei fod yn cael ei farcio, a bod gwaith pellach yn cael ei osod nes bod y dysgwr yn dychwelyd i'r ysgol.

Rhaid i lythyrau at rieni a/neu ddysgwyr sy'n eu hysbysu am y gwaharddiad gynnwys y trefniadau ar gyfer gosod a marcio gwaith.

Mae'r Corff Llywodraethu yn gyfrifol am sicrhau bod yr ysgol yn cydymffurfio â'r gofynion hyn. Dylai Penaethiaid gael polisi ysgrifenedig ar drefniadau ar gyfer derbyn dysgwyr yn ôl i'r ysgol ar ôl gwaharddiad tymor penodol, a ddylai gynnwys derbyn gwaith a gwblhawyd yn ystod y gwaharddiad. Fodd bynnag, nid yw methu â chwblhau gwaith yn rheswm dros wrthod caniatáu i'r dysgwr ddychwelyd i'r ysgol.

Pan fo Pennaeth yn ystyried gwahardd dysgwr am fwy na 15 diwrnod ysgol mewn unrhyw dymor, boed yn barhaol neu am dymor penodol, dylai roi cynlluniau ar waith i fynd i'r afael â'r problemau a'r anghenion sy'n dod i'r amlwg gan y dysgwr a sicrhau ei addysg barhaus. Mae Llywodraeth Cymru yn disgwyl i awdurdodau lleol ac ysgolion weithio tuag at sicrhau bod pob dysgwr sydd wedi'i wahardd am fwy na thair wythnos yn derbyn addysg amser llawn a phriodol. Pan nad yw hyn yn bosibl, mewn achosion eithriadol, oherwydd amgylchiadau dysgwr unigol, dylai fod cynlluniau ar waith ar gyfer darpariaeth amser llawn, briodol gydag adolygiadau rheolaidd o gynnydd.

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

Dim ond y tu allan i ysgolion prif ffrwd y dylid addysgu dysgwyr sydd wedi'u gwahardd, lle mae problemau sylweddol y gellir mynd i'r afael â nhw'n well mewn amgylchedd gwahanol. Os felly, bydd y Panel Cynhwysiant yn trafod yr achos ac yn ystyried y ddarpariaeth fwyaf priodol.

Yn aml, mae darpariaeth rhan-amser yn annigonol i ddiwallu anghenion addysgol dysgwyr sydd wedi'u gwahardd ac i sicrhau parhad addysg. Mae hefyd yn gadael rhai o'r dysgwyr hyn heb oruchwyliaeth am gyfnodau sylweddol o ddiwrnod ysgol arferol. Felly, bydd yr Awdurdod Lleol yn anelu at sicrhau bod pob dysgwr yn derbyn addysg amser llawn 15 diwrnod ar ôl cael eu gwahardd, naill ai mewn ysgol arall neu, lle bo angen, mewn darpariaeth amgen.

Lle mae dysgwyr o bosibl wedi ymddieithrio cymaint oddi wrth addysg, neu lle mae eu hamgylchiadau presennol o'r fath, fel nad yw ailgyflwyno'n gyflym i addysg amser llawn yn debygol o fod yn llwyddiannus, bydd angen cynllun i nodi sut y dylid cyflawni'r symudiad i addysg amser llawn. Mae amser llawn yn golygu y dylai faint o addysg dan oruchwyliaeth adlewyrchu'r hyn a ddarperir gan ysgolion prif ffrwd yn yr ardal. Gallai wythnos ysgol gyfartalog fod tua 25 awr; felly dylai dysgwyr sydd wedi'u gwahardd dderbyn tua phum awr o addysg dan oruchwyliaeth neu weithgaredd arall y dydd. Fodd bynnag, gall amserlen lawn ar gyfer dysgwr sydd wedi'i wahardd edrych yn sylweddol wahanol i'r hyn a ddarperir mewn ysgol brif ffrwd.

Cefnogi dysgwyr sy'n dychwelyd i'r ysgol

Mae angen i ddysgwyr sy'n dychwelyd i'r ysgol, yn enwedig ar ôl cyfnodau hir o absenoldeb, deimlo bod yr ysgol yn falch o'u gweld ac yn barod i wneud y newid yn ôl i addysg amser llawn mor hawdd â phosibl iddyn nhw.

Er mwyn cefnogi'r dysgwyr hyn, dylai ysgolion ystyried y canlynol:

- Canolbwyntio ar ddatblygu perthnasoedd cadarnhaol gydag oedolion allweddol yn yr ysgol.
- Croesawu dysgwyr yn ôl a rhoi canmolïaeth ac anogaeth wedi'u teilwra pan fyddant yn mynychu ac yn cyrraedd ar amser.
- Darparu cefnogaeth i ddal i fyny i feithrin hyder a phontio gwaith a gollwyd, er enghraifft drwy ddarparu clybiau amser cinio a gwaith cartref, adnoddau gwersi ychwanegol, cefnogaeth mentor, gwaith mewn grwpiau bach neu fewnbwn un i un.
- Cynnal sesiynau gwirio dyddiol neu wythnosol i drafod problemau, adolygu cynnydd ac ystyried effaith y gefnogaeth.
- Cysylltu â rhieni'n rheolaidd i drafod cynnydd a lles emosiynol, a'r gefnogaeth sydd ar gael i helpu gyda chostau fel ar gyfer gwisg ysgol, triapiau, clybiau ar ôl ysgol, TG, deunydd ysgrifennu neu gludiant.
- Ystyried pa gymorth ychwanegol wedi'i dargedu a allai fod ei angen ar gyfer ailymgysylltu, ac ystyriwch sefydlu cynlluniau gweithredu ffurfiol, fel cynlluniau cymorth bugeiliol (CCB)
- Efallai y bydd angen cyfnod o drawsnewid ar blant sy'n dychwelyd i'r ysgol ar ôl cael eu haddysgu gartref, a allai olygu bod angen Rhaglen Bugeiliol ar eu Cyfer.

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

Pan fo plentyn wedi'i wahardd o'r ysgol, mae Rheoliadau Addysg (Cyfweliad Ailintegreiddio) (Cymru) 2010 yn rhagnodi'r amgylchiadau lle mae'n rhaid i bennaeth ofyn i rieni disgybl sydd wedi'i wahardd o oedran ysgol orfodol fynychu cyfweliad/cyfarfod ailintegreiddio o dan adran 102 o Ddeddf Addysg ac Arolygiadau 2006 a'r weithdrefn y mae'n rhaid trefnu'r cyfarfod drwyddi.

Mae'r rheoliadau'n nodi bod:

- mae'r cais am gyfarfodydd yn berthnasol i bob gwaharddiad tymor penodol ar gyfer disgyblion oedran cynradd; ar gyfer disgyblion oedran uwchradd, dim ond pan fydd gwaharddiadau tymor penodol o chwe diwrnod neu fwy wedi'u cymhwyso y disgwylir i rieni/gofalwyr fynychu'r cyfarfod, ond nid yw'n ofynnol iddynt wneud hynny.
- mae angen cynnal cyfarfodydd ailintegreiddio o fewn 15 diwrnod ysgol i ddiwrnod olaf y cyfnod gwahardd
- mae'n ofynnol i Benaethiaid hysbysu'r rhieni o holl fanylion perthnasol y cyfarfod ailintegreiddio
- mae'n rhaid i ysgolion gynnig cyfarfodydd ailintegreiddio ac nid oes angen cais i rieni fynychu cyfarfod ailintegreiddio os yw diwrnod cyntaf y gwaharddiad o fewn y 10 diwrnod olaf o'r flwyddyn ysgol neu os disgwylir i'r disgybl adael yr ysgol am reswm nad yw'n gysylltiedig â'u hymddygiad cyn diwedd y cyfnod o 15 diwrnod sy'n ofynnol ar gyfer y cyfarfod.

Mae llawer o ysgolion yn cynnal cyfarfodydd ailintegreiddio ar gyfer rhieni disgyblion sydd wedi'u gwahardd fel mater o arfer da, gan roi cyfle i'r Pennaeth (neu unrhyw berson arall a awdurdodwyd gan y Pennaeth) drafod gyda rhieni'r ffordd orau y gall y disgybl ddychwelyd i'r ysgol ac unrhyw gymorth pellach sydd ei angen arnynt i fod yn llwyddiannus.

Mae cyfarfodydd ailintegreiddio yn elfen bwysig ychwanegol i sicrhau bod rhieni'n ymgysylltu'n weithredol ag ysgolion i fynd i'r afael â heriau. Am y rheswm hwnnw, mae wedi'i gwneud yn orfodol i ysgolion ofyn i rieni fynychu cyfarfodydd ailintegreiddio yn dilyn gwaharddiadau tymor penodol. Er nad yw'r rheoliadau'n ei gwneud yn ofynnol i ysgolion ofyn i ddisgyblion fynychu'r cyfarfodydd ailintegreiddio, dylai ysgolion sicrhau bod hyn yn agwedd graidd ar eu harfer.

Dylid gwneud pob ymdrech i annog dysgwyr i fynychu cyfarfodydd ailintegreiddio neu i sicrhau bod eu barn yn cael ei chynrychioli'n ddigonol. Os yw'r dysgwr yn mynychu'r cyfarfod, yna bydd angen i ysgolion sicrhau bod y cyfarfod yn cael ei gynnal mewn modd sy'n galluogi'r dysgwr i fod yn gyfforddus yn cynnig ei farn. Mae'r cyfarfod yn rhoi cyfle i:

- deall yr achosion sy'n sail i'r ymddygiadau a arweiniodd at y gwaharddiad a sut i leihau'r risgiau sy'n gysylltiedig ag unrhyw ailddigwyddiad o'r ymddygiadau.
- pwysleisio pwysigrwydd rhieni yn cydweithio â'r ysgol i gymryd cyfrifoldeb ar y cyd am anghenion presennol eu plentyn, gan gynnwys unrhyw ymddygiadau sy'n peri pryder/her.

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

- trafod yr anghenion sy'n dod i'r amlwg fel y gellir mynd i'r afael â'r heriau
- archwilio materion ehangach ac unrhyw amgylchiadau a allai fod wrth wraidd y problemau ymddygiad
- dod i gytundeb ynghylch sut y dylai addysg y plentyn barhau, y ffordd orau o'i ailintegreiddio a pha fesurau y gellid eu rhoi ar waith i atal problemau pellach rhag codi

Dylai ysgolion gynnig cyfarfodydd ailintegreiddio. Disgwylir i rieni fynychu, er nad oes raid iddynt. Os nad yw rhiant yn mynychu, ni ddylai hyn effeithio ar ddychweliad y dysgwr i'r ysgol: ni ellir ymestyn gwaharddiad oherwydd nad oedd rhiant yn mynychu cyfarfod ailintegreiddio.

Cymorth ar gyfer Osgoi Ysgol ar Sail Emosiynol

Mae Osgoi Ysgol ar Sail Emosiynol yn derm ymbarél a ddefnyddir ar gyfer profiad plant a phobl ifanc sy'n cael anhawster difrifol i fynychu'r ysgol oherwydd ffactorau emosiynol, gan arwain yn aml at absenoldebau hirfaith o'r ysgol. Mae'n cyfeirio at absenoldeb o'r ysgol oherwydd y gofid emosiynol penodol a brofir o amgylch mynychu'r ysgol. Mae Osgoi Ysgol ar Sail Emosiynol yn ganlyniad amrywiaeth gymhleth o ffactorau, ac ni fydd un achos na ffactor sengl. Er bod dychweliad cyflym i'r ysgol yn bwysig ar gyfer canlyniadau cadarnhaol i blant a phobl ifanc sy'n profi Osgoi Ysgol ar Sail Emosiynol, mae'n bwysig cymryd amser i gwblhau asesiadau a chynllunio'r dychweliad a'r gefnogaeth yn ofalus. Mae dull graddol o Osgoi Ysgol ar Sail Emosiynol yn cynnwys adnabod yn gynnar, dull ysgol gyfan, cyfathrebu da a gweithio gyda rhieni, ac yn pwysleisio pwysigrwydd perthnasoedd yn yr ysgol.

Gallai rhai arferion cefnogol gynnwys:

- caniatáu i ddisgyblion ddechrau yn yr ysgol yn hwyrach a gorffen yn gynharach
- gan ddefnyddio gwahanol fynedfeydd ysgol
- casgliad gan riant amser cinio
- darparu 'lle diogel' i ddysgwyr na allent wynebu ystafelloedd dosbarth gorlawn
- darparu cefnogaeth ychwanegol yn y dosbarth
- systemau cyfeillion – cefnogaeth yn yr ysgol gan ddysgwyr enwebedig
- ailintegreiddio graddol – gan gynnwys amserlenni rhan-amser wedi'u teilwra'n unigol (CCB)

Mae gan Sir Fynwy ddull graddol o gefnogi dysgwyr sy'n profi Osgoi Ysgol ar Sail Emosiynol. Mae Sir Fynwy wedi cynhyrchu Canllawiau ac Adnoddau Osgoi Ysgol ar Sail Emosiynol, gan gynnwys Llwybr Osgoi Ysgol ar Sail Emosiynol, Cynllun Cymorth Osgoi Ysgol ar Sail Emosiynol, canllawiau cymorth arfer da ar gyfer ysgolion ar gyfer presenoldeb a lles, ac adnoddau y gellir eu lawrlwytho i ennill llais y plentyn/person ifanc yn ystyrlon. Mae pecyn hyfforddi 'Cyflwyniad i Osgoi Ysgol ar Sail Emosiynol' wedi bod yn rhan o'r cynnig dysgu proffesiynol sydd ar gael i bob ysgol/lleoliad ers mis Mai 2021. Mae hwn ar gael trwy'r Gwasanaeth Cynhwysiant a thudalennau porth hyfforddi'r [Gwasanaeth Seicoleg Addysgol \(sharepoint.com\)](https://sharepoint.com).

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

Gall cwnsela fod o fudd i rai plant. Mae cwnselwyr yn annibynnol yn yr ysgol, y Corff Llywodraethu a staff addysgu ac yn cynnig gwasanaeth cyfrinachol i blant a phobl ifanc.

Lle caiff achos ddiagnosis o Osgoi Ysgol ar Sail Emosiynol fel cyflwr meddygol, boed fel iselder neu bryder aciwt, dylid trin darpariaeth ar gyfer addysg yn yr un modd ag ar gyfer plant sy'n methu mynychu'r ysgol oherwydd salwch.

Prif rôl y Gwasanaeth Lles Addysg yw gwella presenoldeb yn yr ysgol, ac mae'r Gwasanaeth Lles Addysg yn gallu cymryd camau cyfreithiol lle bo angen. Fodd bynnag, ni fyddai hyn yn llwybr priodol pe bai rhywun yn gwrthod mynd i'r ysgol gan y dylid rhoi'r pwyslais ar roi'r gefnogaeth angenrheidiol ar waith a chynllunio ailintegreiddio i addysg brif ffrwd yn dibynnu ar lwyddiant y gefnogaeth.

Cefnogi dysgwyr ag anghenion gofal iechyd

Mae gan bob dysgwr sydd ag anghenion gofal iechyd hawl i addysg lawn a dylid eu cefnogi fel bod ganddynt fynediad llawn at addysg, gan gynnwys teithiau ac addysg gorfforol. Dylai cyrff llywodraethu sicrhau bod trefniadau ar waith i gefnogi dysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd a bod staff yr ysgol yn ymgynghori â gweithwyr proffesiynol perthnasol, dysgwyr a rhieni i sicrhau bod anghenion y dysgwr sydd ag anghenion gofal iechyd yn cael eu deall a'u cefnogi'n iawn.

Er bod darpariaeth Addysg Heblaw yn yr Ysgol wedi'i bwriadu i fod yn drefniant tymor byr i alluogi dysgwyr i gynnal ymgysylltiad ag addysg a chefnogi dychweliad cyflym a llwyddiannus i'r ysgol. Fodd bynnag, lle mae anghenion gofal iechyd a all arwain at gyfnod absenoldeb hir i ddysgwyr. Lle mae hyn yn wir, ac mae'n rhwystr i gael mynediad at addysg amser llawn, wedi'i ategu gan dystiolaeth ac ymyrraeth gan wasanaethau iechyd, dylai ysgolion drafod hyn gyda Gwasanaeth Cynhwysiant yr Awdurdod Lleol i gael cyngor ynghylch atgyfeiriad posibl. Yn y modd hwn, mae ysgolion yn gallu archwilio'r posibilrwydd o gefnogaeth Addysg Heblaw yn yr Ysgol os yw'r absenoldebau'n debygol o fod yn sylweddol.

Dylai ysgolion gysylltu â'r Gwasanaeth Cynhwysiant o fewn yr Awdurdod Lleol os ydynt am drafod achosion unigol i gael rhagor o gyngor ac arweiniad.

Hawliau, Parch a Chydraddoldeb (RRE) (Gwrth-fwlio)

Gall bwllo fod yn ffactor arwyddocaol yn absenoldeb dysgwyr o'r ysgol. Gwyddom fod dysgwyr â rhai nodweddion gwarchodedig yn fwy tebygol o brofi bwllo a gall hyn fod yn rheswm arwyddocaol dros absenoldeb. Anogir ysgolion i wirio hyn yn weithredol gyda dysgwyr yn rheolaidd. Gall rhai pryderon ynghylch Addysg, Rhyw, a Chyfleusterau a Bwllo ddod yn fater diogelu, ac, yn yr achosion hyn, dylid rhoi gwybod i Swyddog yr Awdurdod Lleol dros Ddiogelu mewn Addysg (LOSIE) cyn gynted â phosibl.

Dylai ysgolion gadw cofnod o unrhyw ddigwyddiadau a champau gweithredu a rhannu hyn gyda'r Tîm Cynhwysiant o fewn yr Awdurdod Lleol. Darperir hyfforddiant, cyngor ac arweiniad i ysgolion gan y Tîm Cynhwysiant o fewn yr Awdurdod Lleol.

Cyflogaeth Plant, Trwyddedu Perfformio a Phrofiad Gwaith

Mae gan Swyddogion Lles Addysg rolau arbenigol mewn perthynas â rheoleiddio Trwyddedau Cyflogaeth Plant a Pherfformio.

Gall rhiant wneud cais am Drwydded Perfformio a allai olygu amser i ffwrdd o'r ysgol. Os felly, mae angen i'r Pennaeth ystyried a chytuno i'r cais. Os oes gan yr ysgol bryderon ynghylch unrhyw agweddau ar y cais, dylent siarad â'r Swyddog Lles Addysg Arweiniol yn yr Awdurdod Lleol ar gyfer y maes hwn. Mae rhagor o wybodaeth ar gael drwy ddilyn y ddolen isod:

ChaperonePerformanceLicensing@monmouthshire.gov.uk

Ni all unrhyw ddysgwr o oedran ysgol orfodol gymryd rhan mewn gwaith rhan-amser a allai effeithio ar eu hiechyd a'u diogelwch neu ymyrryd â'u haddysg. Gallant ddechrau cyflogaeth amser llawn pan fyddant yn gadael yr ysgol (ar y dydd Gwener olaf ym mis Mehefin y flwyddyn y maent yn troi'n 16 oed). Rhaid gofyn am drwydded waith gan yr Awdurdod Lleol a bydd angen trwydded drwydded waith ar bob dysgwr, boed ar gofrestr ysgol, UCD neu Addysg Heblaw yn yr Ysgol.

Rhaid i unrhyw geisiadau am waith rhan-amser gael eu cytuno gan y Pennaeth yn y lle cyntaf a'u hawdurdodi'n ffurfiol gan yr Awdurdod Lleol. Gellir cadw ffurflenni cais mewn ysgolion i ddysgwyr eu cael neu eu cael gan yr Awdurdod Lleol. Dylid anfon ceisiadau am Drwyddedau Gwaith at yr ysgolion y dyrannwyd EWO iddynt i'w gwirio a'u cymeradwyo gan y cyflogwr/dysgwr cyn y gall GLLA yr Awdurdod Lleol gyhoeddi trwydded waith er mwyn sicrhau bod holl bolisiâu'r Awdurdod Lleol a pholisiâu cenedlaethol yn cael eu dilyn.

Dylai ysgolion sicrhau eu bod yn rhannu unrhyw bryderon neu wybodaeth a gânt fod dysgwr o oedran ysgol statudol yn gweithio heb drwydded waith. Gall ysgolion hefyd gysylltu â Swyddog Lles Addysg Arweiniol y Gwasanaeth Lles Addysg i wirio a yw trwydded wedi'i rhoi er mwyn sicrhau nad oes unrhyw bryderon diogelu yn deillio o gyflogaeth heb ei rheoleiddio.

Rôl y Gwasanaeth Lles Addysg

Rôl y Gwasanaeth Lles Addysg (GLIA)

Mae Gwasanaeth Lles Addysg yr Awdurdod Lleol yn darparu cefnogaeth broffesiynol o safon i ysgolion, plant, pobl ifanc a rhieni ac yn darparu cefnogaeth briodol i leoliadau addysg, fel y gall plant a phobl ifanc elwa o'r cyfleoedd addysgol a ddarperir iddynt.

Mae'r GLIA yn credu bod gan blant a phobl ifanc hawl i gyfleoedd cyfartal ac mae wedi ymrwymo i sicrhau bod pob plentyn a pherson ifanc yn cael y budd mwyaf o addysg waeth beth fo'u hanghenion dysgu, tarddiad ethnig, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, anabledd, ailbennu rhywedd, credoau crefyddol neu ddiffyg cred, iaith neu genedligrwydd.

O fewn Sir Fynwy bydd gan ysgolion Swyddog Lles Addysg (SLIA) penodedig, fel arfer ar sail clwstwr, yn y 4 ardal ganlynol: Y Fenni, Cil-y-coed, Cas-gwent, Trefynwy. Bydd y SLIA yn ymweld ag ysgolion yn rheolaidd i gynnal cyfarfodydd ymgynghori SLIA gyda Phenaethiaid, arweinwyr presenoldeb neu aelod enwebedig o staff yr ysgol.

Mae'r Gwasanaeth Lles Addysg (GLIA) yn archwilio'r rhesymau dros absenoldeb o'r ysgol, yn cynnig gwybodaeth ac arweiniad, yn ymgymryd ag ymyriadau wedi'u cynllunio, yn cynghori rhieni am wasanaethau cymorth arbenigol, ac yn gwneud atgyfeiriadau at wasanaethau priodol pan fo angen. Mae'r GLIA yn gweithio ar y cyd ag asiantaethau eraill i gefnogi pob plentyn a pherson ifanc gyda phwyslais penodol ar faterion diogelu ac amddiffyn plant.

Mae'r GLIA yn cydnabod y gall plant a phobl ifanc ag anghenion dysgu ychwanegol a theuluoedd sy'n agored i niwed a/neu dan anfantais gymdeithasol-economaidd fod angen cymorth ychwanegol ar brydiau.

Rôl y Gwasanaeth Lles Addysg yw:

- adolygu ffurflenni cofrestr presenoldeb o dan Reoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2010 ac unrhyw ganllawiau cysylltiedig.
- cydnabod gofynion y ddeddfwriaeth a'r egwyddorion sylfaenol sy'n ymwneud â diogelu data, mynediad at ffeiliau personol a chofnodion disgyblion o dan rheoliadau DPR.
- cefnogi'r ysgol i ddatblygu dull ysgol gyfan o reoli presenoldeb a mynd i'r afael â materion lles a diogelu posibl a allai fod yn effeithio ar absenoldeb o'r ysgol a phrydlondeb gwael.
- cefnogi ysgolion i ddatblygu systemau, prosesau a threfniadau monitro
- atgyfeirio a gweithio gydag asiantaethau eraill pan fo'n briodol i sicrhau dull cyfannol o ymdrin â materion lles a phresenoldeb.

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

- casglu, dehongli a chyflwyno data ar faterion sy'n ymwneud â phresenoldeb. Yn ystod Ymgynghoriadau GLIA, gall SLIA ddarparu adroddiadau presenoldeb ar bresenoldeb ysgol gyfan, data disgyblion unigol, grwpiau agored i niwed a data dyletswydd cydraddoldeb sector cyhoeddus Deddf Cydraddoldeb.
- rhoi cyngor ac arweiniad i staff ysgolion ar reoli SIMs.
- cefnogi ysgolion yn eu datblygiad ac adolygiad o'u polisïau presenoldeb ysgol a chynorthwyo i weithredu strategaethau i godi presenoldeb.
- cysylltu â staff perthnasol i gynllunio ymyrraeth ar gyfer dysgwyr sy'n absennol yn barhaus.
- sicrhau dull cydlynol a chyson o ran systemau atgyfeirio, cofnodi, adrodd a chau achosion.
- rhoi cyngor ar arfer da profedig.

Mae presenoldeb yn gyfrifoldeb cyffredinol i'r ysgol gyfan a bydd y Gwasanaeth Lles Addysg yn gweithio mewn partneriaeth ag ysgolion i sicrhau a chynnal lefelau uchel o bresenoldeb.

Mae'r Gwasanaeth Lles Addysg (GLIA) yn ymgymryd â gweithdrefnau ar ran yr Awdurdod Lleol, mewn perthynas â rhieni nad ydynt yn sicrhau presenoldeb rheolaidd eu plant yn yr ysgol neu'n eu cofrestru mewn ysgol neu addysg heblaw yn yr ysgol.

Bydd y Gwasanaeth Lles Addysg yn gwneud asesiadau perthnasol mewn partneriaeth â dysgwyr, rhieni, staff yr ysgol a phartïon perthnasol eraill, ynghylch presenoldeb yn yr ysgol neu ddarpariaeth addysgol amgen.

Mae Adran 444 o Ddeddf Addysg 1996 yn nodi, os yw plentyn o oedran ysgol orfodol sy'n ddisgybl cofrestredig mewn ysgol yn methu â mynychu'r ysgol yn rheolaidd, bod ei riant yn euog o drosedd. Ystyrir defnyddio camau cyfreithiol yn erbyn rhieni fel rhan o ymyrraeth gynlluniedig i wella presenoldeb. Gall hyn gynnwys cyhoeddi hysbysiadau cosb benodedig o dan adran 444A o'r Ddeddf honno.

Rhaid i'r Gwasanaeth Lles Addysg sicrhau atebolrwydd am roi Hysbysiadau Cosb Benodedig. Bydd y Gwasanaeth Lles Addysg yn cynnig gwybodaeth i rieni a dysgwyr am hawliau a chyfrifoldebau ynghylch presenoldeb a'r broses gyfreithiol, yn ystod unrhyw ymyrraeth gyda'r teulu.

O fewn Sir Fynwy, mae gan Swyddogion Lles Addysg gyfrifoldebau Arweiniol dros y meysydd canlynol hefyd:

- Addysg Ddewisol yn y Cartref
- Plant sy'n Colli Addysg
- Cynhadledd Asesu Risg Aml-Asiantaeth (MARAC)
- Herbyngwyr a Thrwyddedu
- Trwyddedau Gwaith
- Trwyddedu Adloniant a Chymeradwyaeth Corff o Bobl (BOPAs)

Gall ysgolion ddod o hyd i ragor o wybodaeth yn llawlyfr Presenoldeb ac Ymgysylltu Sir Fynwy.

Atgyfeiriadau at y Gwasanaeth Lles Addysg (GLIA)

Yn ystod ymgynghoriadau'r Gwasanaeth Lles Addysg yn yr Ysgol, dylid dadansoddi data presenoldeb disgyblion. Bydd gwybodaeth a chodio'r absenoldebau yn ffactor sy'n cyfrannu at a yw atgyfeiriad at y Gwasanaeth Lles Addysg yn briodol. Cyn derbyn atgyfeiriad, bydd y Gwasanaeth Lles Addysg yn chwilio am dystiolaeth bod yr ysgol wedi gwneud pob ymdrech i ddefnyddio'r holl gamau gweithredu a phrosesau presenoldeb yn yr ysgol i fynd i'r afael â'r problemau presenoldeb.

Dylai ysgolion gael systemau a chymorth ar waith ar gyfer dysgwyr sydd â phresenoldeb islaw 100%, bydd y Gwasanaeth Lles Addysg yn ystyried atgyfeiriadau ar gyfer dysgwyr y mae eu presenoldeb wedi gostwng islaw 80% o bresenoldeb ac mae pob llwybr cymorth ysgol wedi'i ddefnyddio gan fod hwn yn gynnydd sylweddol yn lefel y cymorth gan y gall arwain at lwybr cyfreithiol o erlyniad.

Lle gall fod patrwm sy'n dod i'r amlwg o ddiffyg presenoldeb a bod hyn yn disgyn o dan 90%, gall ysgolion wneud cais am gyfranogiad gan Swyddog Cyswllt Teuluoedd o fewn y Gwasanaeth Lles Addysg (os yw ar gael) a all ddarparu cefnogaeth yn y meysydd canlynol:

- Adeiladu perthnasoedd rhwng teuluoedd ac ysgolion.
- Cynnal asesiadau cychwynnol o rwystrau disgyblion i'r ysgol a phresenoldeb gwael.
- Mynychu ymweliadau cartref ar y cyd â staff yr ysgol cyn atgyfeirio at y Gwasanaeth Lles Addysg.
- Ymweliad cartref i gefnogi SLIA ar gyfer achosion agored i'r GLIA.
- Cefnogi SLIA gyda chefnogaeth i ddisgyblion unigol.
- Darparu cefnogaeth a chyngor i deuluoedd e.e. hyfforddiant cymunedol, gweithgareddau, banciau bwyd ac ati.
- Cymorth i ddisgyblion unigol yn gweithio ar ddull/llawlyfr Osgoi Ysgol ar Sail Emosiynol CSF.
- Cymorth gyda hunanhyder/barch, perthnasoedd cadarnhaol.
- Cwrdd â disgyblion yn yr ysgol a allai fod wedi bod yn absennol am gyfnod hir i gefnogi.
- Cefnogi disgyblion sy'n derbyn cefnogaeth Inspire Outreach ar gyfer ymweliadau lles/ailintegreiddio.
- Codi achosion gwaith i banel GLIA ar gyfer ymglymiad SLIA os nad ydynt eisoes wedi'u atgyfeirio.
- Mynychu cyfarfodydd CASP/DP lle bo angen.

Dylid gwneud atgyfeiriadau pan fydd ysgolion wedi dilyn a dihysbyddu eu prosesau presenoldeb ac wedi cael ymateb graddol ar gyfer mesurau cefnogol ac er gwaethaf hyn mae:

- patrwm o bresenoldeb afreolaidd ac absenoldeb heb awdurdod islaw 80%.
- cyfnod o ddiffyg presenoldeb sydd wedi hen ymgorffori, islaw 80%.
- diffyg cydweithrediad rhieni i sicrhau presenoldeb rheolaidd plentyn.

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

- patrwm o absenoldeb ar ôl cofrestru er gwaethaf ymdrechion yr ysgol i'w atal.
- patrwm o hwyrni parhaus ar ôl cau cofrestr yr ysgol.
- mater lles penodol sy'n atal disgybl rhag cael mynediad at addysg.
- disgybl sy'n cael ei dynnu'n ôl o'r ysgol gan y rhieni sy'n symud i ardal arall ac nad yw'r ysgol yn derbyn cais am gofnodion y disgybl gan ysgol yn yr ardal newydd – dylid dilyn y broses CME hefyd.
- rhiant yn tynnu plentyn o'r ysgol ar ôl mynegi bwriad i'w addysgu'n ddewisol gartref ond heb ddadgofrestru'r disgybl yn ffurfiol trwy hysbysu'r Awdurdod Lleol o'u bwriadau (lle mae dim dadgofrestru wedi'i dderbyn yn ysgrifenedig)
- Cymorth Swyddog Cyswllt Teuluol i ddysgwyr sydd â phresenoldeb o dan 90%

Yn dilyn proses yr ysgol a thrafodaeth gyda'r Swyddog Lles Addysg mewn cyfarfodydd ymgynghori GLLA, dylai'r ysgol gwblhau atgyfeiriad gyda'r wybodaeth berthnasol a'r dogfennau ategol i'w drafod yng nghyfarfod y Panel GLLA a gynhelir bob pythefnos.

Dylai'r atgyfeiriad gynnwys y wybodaeth ganlynol:

- Gwybodaeth am y dysgwr, gan gynnwys enw, oedran, dyddiad geni, blwyddyn neu grŵp dosbarth, rhyw, tarddiad ethnig, iaith heblaw Saesneg neu Gymraeg, gofynion unrhyw gysylltiad crefyddol, cyfeiriad os yw'n wahanol i rieni neu ofalwyr.
- Gwybodaeth Rhiant/Gofalwr gan gynnwys dyddiad geni – i gynnwys y ddau riant sydd â chofrestriad personol os ydynt yn byw ar wahân.
- Asesiad gan ysgol o'r dysgwr, er enghraifft gallu, hanes academiaidd, meysydd anhawster, a manylion presenoldeb.
- Perthynas dysgwyr â staff a chyfoedion.
- Rhesymau dros yr atgyfeiriad – rhwystrau i ymgysylltu/mynychu.
- Camau a gymerwyd gan yr ysgol i ddatrys anawsterau presenoldeb, a'r strategaethau a weithredwyd a chanlyniadau'r strategaethau hyn.
- Cyfranogiad asiantaethau yn y gorffennol ac yn y presennol, ymgysylltiad a chanlyniadau.
- Unrhyw wybodaeth berthnasol arall sy'n ymwneud â ffactorau cyfrannol ac unrhyw bersonau neu asiantaethau eraill sy'n gysylltiedig, gan ddarparu eu henwau a'u manylion cyswllt a'r gefnogaeth a ddarperir.
- Dylid atodi dogfennaeth ategol o dystysgrifau presenoldeb, cynlluniau Cymorth Bugeiliol, Proffiliau Un Tudalen ac ati i'r atgyfeiriad.
- Ffactorau risg megis materion diogelu neu amddiffyn, ymddygiad ymosodol, neu drais yn y teulu neu gan y dysgwr.
- Unrhyw risgiau i staff y Gwasanaeth Lles Addysg sy'n ymweld â'r cartref oherwydd gweithio ar eich pen eich hun.
- Unrhyw wybodaeth arall sy'n berthnasol i'r achos.

Dylid cyfeirio unrhyw bryderon diogelu ar unwaith at brif swyddog diogelu dynodedig yr ysgol, nid gwasanaeth brys yw'r GLLA.

Dylid anfon atgyfeiriadau i'r Gwasanaeth Lles Addysg i'r prif gyfeiriad e-bost a ddangosir isod, efallai y bydd ysgolion hefyd am gopïo yn eu Swyddog Lles Addysg a neilltuwyd iddynt. Dylid derbyn atgyfeiriadau'r dydd Gwener cyn cyfarfod y panel, ni ellir trafod atgyfeiriadau a dderbynnir ar ôl yr amser hwn yng nghyfarfod y panel ond cânt eu rhoi ar agenda cyfarfod nesaf y panel ymhen pythefnos.

CSF - Gwasanaeth Lles Addysg EducationWelfareService@monmouthshire.gov.uk

Ymateb y Gwasanaeth Lles Addysg i atgyfeiriadau

Yn dilyn trafodaeth panel y Gwasanaeth Lles Addysg, bydd yr ysgol yn cael gwybod a gafodd yr atgyfeiriad ei dderbyn ar gyfer ymglymiad â'r Gwasanaeth Lles Addysg.

Gellir cynnal ymweliad cartref gan y Swyddog Lles Addysg. Mae pwrpas ymweliad cartref gan y Swyddog Lles Addysg yn amrywio o achos i achos yn dibynnu ar amgylchiadau'r gwaith sy'n cael ei wneud. Mae'n bwysig bod gweithwyr proffesiynol yn deall yr angen i gysylltu â phobl ifanc yn eu cartrefi ac yn y gymuned. Bydd y Swyddog Lles Addysg yn cynnal asesiad risg deinamig cyn ymweld â chartref ac yn glynu wrth y polisi gweithio ar eich pen eich hun.

Lle mae afiechyd wedi'i grybwyll fel ffactor yn absenoldeb y disgyblion, efallai y bydd angen i'r SLIA gadarnhau hyn trwy sicrhau caniatâd gan rieni i ysgrifennu at eu meddyg teulu, efallai y bydd angen hyn hefyd os yw'r SLIA yn teimlo nad yw'r rhiant wedi ceisio'r gefnogaeth iechyd briodol a bod absenoldebau'n parhau. Mae rhieni'n gyfrifol am ddarparu unrhyw dystiolaeth feddygol i ysgolion a gall hyn ddod ar gost i rieni o safbwynt y Feddygfa Feddygol.

Lle gall fod pryderon ynghylch Osgoi Ysgol ar Sail Emosiynol, bydd y Gwasanaeth Lles Addysg yn holi Cydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol yr ysgol a yw atgyfeiriad wedi'i wneud at y Seicolegydd Addysg a chynllun cymorth priodol wedi'i ddatblygu.

Lle mae gwasanaethau plant yn ymwneud â'r gwaith, bydd angen i'r Gwasanaeth Lles Addysg gysylltu â'r gweithiwr cymdeithasol dynodedig er mwyn pennu meysydd cyfrifoldeb ac ystyried y posibilrwydd o ymweliad ar y cyd.

Bydd angen i'r SLIA drafod unrhyw rwystrau canfyddedig i bresenoldeb a godwyd gan y dysgwr a/neu'r teulu ynghylch unrhyw anawsterau a allai atal presenoldeb rheolaidd gydag aelod perthnasol o staff.

Os gwrthodir yr atgyfeiriad, bydd yr ysgol yn cael gwybod am y drafodaeth a rhoddir unrhyw gamau gweithredu a gwybodaeth ategol iddi.

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

Edrychir ar bob achos yn unigol o fewn Sir Fynwy a thrafodir a derbynnir achosion os teimlir y gallai fod angen rhywfaint o gefnogaeth ond nad oes angen cymryd camau cyfreithiol ffurfiol, i gefnogi'r ysgolion i ddarparu cefnogaeth ychwanegol.

Gall ysgolion ddod o hyd i ragor o wybodaeth am brosesau ac amserlenni yn Llawlyfr Presenoldeb ac Ymgysylltu Sir Fynwy i'w ddefnyddio gyda'r canllawiau hyn.

Rheoli Absenoldeb Ffurfiol a Chyfreithiol

Pan fydd yr ysgol wedi defnyddio pob llwybr rhesymol o gymorth drwy eu hymateb graddol i bresenoldeb i wella presenoldeb dysgwr, gall yr ysgol gyfeirio'r achos at y Gwasanaeth Lles Addysg. Mae'r atgyfeiriad hwn yn broses ffurfiol sy'n cynnwys cwblhau ffurflen atgyfeirio a drafodir mewn cyfarfod panel Gwasanaeth Lles Addysg, a gynhelir bob pythefnos.

Mae'n gynydd sylweddol yng ngweithdrefnau'r ysgol ar gyfer delio ag absenoldeb fel arfer pan fydd absenoldeb yn barhaus.

Pan wneir atgyfeiriad o'r fath i'r Gwasanaeth Lles Addysg, dylai pawb dan sylw ddeall arwyddocâd y cam hwn a'i fod yn gallu cychwyn prosesau cyfreithiol a all arwain at ymyriadau statudol neu sancsiynau. Rhaid rhoi gwybod i rieni am yr atgyfeiriad drwy gyfarfod ffurfiol yn yr ysgol.

Byddai angen i'r Awdurdod Lleol ddilyn y canllawiau a gynhwysir yn Adran 444 a 444A o Ddeddf Addysg 1996 ar gyfer rheoli absenoldeb ffurfiol a dilyn Fframwaith Presenoldeb Cymru Gyfan.

Mae Swyddogion Lles Addysg Sir Fynwy yn cyfarfod ag adran Gyfreithiol yr Awdurdod Lleol i drafod achosion yn rheolaidd a chael cyngor cyn cyhoeddi Hysbysiad Rhybudd Cyntaf neu gyflwyno unrhyw achos erlyniad am beidio â mynychu.

Ar ôl cyhoeddi Hysbysiad Rhybudd Terfynol ac nad oes unrhyw welliant, byddai'r EWO yn paratoi datganiad mewn perthynas â'u cyfranogiad a'u gweithredoedd ac yn trafod gyda'r adran gyfreithiol o fewn yr Awdurdod Lleol, gan amlygu ymyriadau a champau a gymerwyd gan **yr ysgol a'r SLIA** fel tystiolaeth tuag at erlyniad. Byddai'r EWO yn cwblhau'r datganiad ac yn gofyn am dystysgrifau presenoldeb wedi'u llofnodi gan y Pennaeth. **Bydd Adran Gyfreithiol Sir Fynwy yn gofyn am ddatganiad i gefnogi erlyniad ac efallai y bydd gofyn i awdur y datganiad fynychu Llys yr Ynadon i roi tystiolaeth. Bydd angen dyddiadau anargaeledd gan y tyst wrth restru dyddiad treial a allai fod yn ystod cyfnod gwyliau ysgol.**

Mae'n hanfodol bwysig bod cofrestrau'n gywir, a bod codio yn adlewyrchu ymgysylltiad y plentyn ag unrhyw ddarpariaeth a ddarperir gan y gellid galw ar ysgolion i roi tystiolaeth.

Hysbysiadau Cosb Benodedig

Mae Canllawiau Llywodraeth Cymru ar Hysbysiadau Cosb Benodedig, Cylchlythyr 116/2013, yn amlinellu'r broses ar gyfer cyhoeddi hysbysiadau cosb benodedig. Mae'r canllawiau'n ei gwneud yn ofynnol i bob Awdurdod Lleol ddatblygu Cod Ymddygiad ar gyfer gosod Hysbysiadau Cosb Benodedig. Mae Sir Fynwy wedi datblygu Cod Ymddygiad gyda phartneriaid rhanbarthol, ac mae hyn, ochr yn ochr â Pholisi Presenoldeb yr Awdurdod Lleol, yn galluogi ysgolion i ofyn am osod Hysbysiad Cosb Benodedig.

Pan fydd Gwasanaeth Lles Addysg yr Awdurdod Lleol, gan gydweithio â'r ysgol, wedi archwilio'r rhesymau dros absenoldeb rheolaidd yn llawn, ac wedi defnyddio pob mecanwaith ymyrraeth a chymorth rhesymol heb fawr o lwyddiant, bydd defnyddio ymyriadau a sancsiynau statudol eraill yn cael eu hystyried. Mae hysbysiadau cosb benodedig yn un opsiwn y gellir ei ddefnyddio, lle mae'r trothwy ar gyfer erlyniad wedi'i gyrraedd.

Fodd bynnag, dylid defnyddio Hysbysiadau Cosb Benodedig fel rhan o becyn o strategaethau ymyrraeth a chymorth i wella presenoldeb a phan fydd pob ymdrech i ymgysylltu â'r teulu wedi'i rhoi ar brawf ac wedi methu â chael effaith. O ganlyniad, dim ond mewn achosion eithafol y defnyddir dirwyon o'r fath.

Rôl yr Awdurdod Lleol

- Mae awdurdodau lleol yn gyfrifol am weinyddu'r cynllun hysbysiadau cosb sefydlog a rhaid iddynt gyhoeddi a dilyn cod ymddygiad lleol i sicrhau cysondeb ar draws yr Awdurdod Lleol.
- Dylai'r Awdurdod Lleol ofalu bod hysbysiadau'n cael eu cyhoeddi'n briodol, a dim ond eu cyhoeddi pan fydd yn fodlon erlyn, a dylai wneud hynny fel arfer os/pan na thelir y gosb.
- Mae meini prawf penodol ar gyfer cyhoeddi hysbysiad cosb benodedig wedi'u nodi yn y Cod Ymddygiad Lleol.

Rôl yr Ysgol

Ar ddechrau unrhyw broses sy'n arwain at gyhoeddi hysbysiad cosb, dylai'r ysgol ystyried:

- a fydd yn effeithiol wrth helpu i gael y dysgwr yn ôl i'r ysgol yn gynaliadwy neu ddarpariaeth amgen.
- rhoi hysbysiad ysgrifenedig ffurfiol i'r rhiant yn egluro'r camau y gellir eu cymryd
- sicrhau bod y rhiant yn deall canlyniadau methu â sicrhau presenoldeb rheolaidd eu plentyn, a'i fod yn bosibl arwain at gosb neu erlyniad.
- rhybuddio'r rhiant am y posibilrwydd y bydd hysbysiad cosb yn cael ei gyhoeddi
- caniatáu amser (fel arfer 15 diwrnod ysgol yn dilyn y llythyr rhybuddio) i'r rhiant wella'r sefyllfa cyn cyhoeddi'r hysbysiad cosb neu gychwyn achos cyfreithiol.

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

Gall hysbysiad cosb fod yn ymyrraeth addas mewn amgylchiadau lle bernir bod y rhiant yn gallu sicrhau presenoldeb rheolaidd ei blentyn ond nad yw'n fodlon cymryd cyfrifoldeb am wneud hynny, er enghraifft lle nad yw'r rhiant wedi ymgysylltu ag unrhyw fesurau cefnogol a gynigiwyd.

Ymyriadau a Sancsiynau Eraill

Gall Corff Llywodraethu'r ysgol a'r Awdurdod Lleol awgrymu defnyddio cytundebau Rhianta mewn amrywiol sefyllfaoedd gan gynnwys os nad yw'n mynychu'r ysgol yn rheolaidd.

Bwriedir i gytundebau rhianta gael eu defnyddio fel strategaeth gefnogol i helpu rhieni i sicrhau bod eu plant yn mynychu'r ysgol yn rheolaidd. Maent yn ffordd ddefnyddiol o ganolbwyntio ar faterion sylfaenol ac wrth adeiladu perthnasoedd adeiladol â theuluoedd. Nid ydynt yn fesur cosbol, a byddai'n bwysig eu defnyddio ar y cyd â strategaethau pellach wrth gefnogi teuluoedd, gallai hyn gynnwys Cynllun Cymorth Bugeiliol (CCB). Mae ymrwymo i gytundeb rhianta yn wirfoddol i'r ddwy ochr. Os yw rhiant yn gwrthod neu'n methu â bodloni'r gofynion, dylid ystyried camau gweithredu eraill.

Mae Gorchmynion Goruchwylio Addysg (ESO) a gorchmynion rhianta yn fecanweithiau eraill y gellir eu defnyddio i helpu i sicrhau presenoldeb rheolaidd. Gall yr Awdurdod Lleol ystyried gwneud cais i'r llys am orchymyn goruchwylio addysg neu gallant erlyn rhieni am fethu â sicrhau bod eu plentyn yn mynychu'r ysgol neu ddarpariaeth amgen yn rheolaidd.

O ganlyniad i erlyniad llwyddiannus, gall llys wneud gorchymyn rhianta neu osod dirwy. Mae'r opsiynau hyn yn amlwg yn cynrychioli cynnydd sylweddol wrth ddelio ag absenoldeb ac ni chânt eu cymryd yn ysgafn.

Dylai'r Awdurdod Lleol ac ysgolion weithio gyda rhieni a dysgwyr cyn belled ag y bo modd i annog presenoldeb a darparu unrhyw gefnogaeth ychwanegol angenrheidiol, cyn bwrw ymlaen ag unrhyw erlyniad. Dylai ysgolion a Gwasanaeth Lles Addysg yr Awdurdod Lleol ystyried pob achos yn unigol.

Ymgysylltu

Ymgysylltu – Allwedd i wella presenoldeb

Dylai pob ysgol gael Polisi Presenoldeb a adolygir yn flynyddol gan y Corff Llywodraethu. Dylent hefyd gael strategaeth bresenoldeb gadarn ar waith ar gyfer gwella a sicrhau lefelau uchel o bresenoldeb dros amser. Mae angen i hyn gydnabod y bydd angen ailbwysleisio manteision gwella ymgysylltiad a phresenoldeb yn aml. presenoldeb da a chyfathrebu cyson ac effeithiol gyda dysgwyr a rhieni. Dylai hyn gynnwys dymuniad yr ysgol i ddeall a helpu, yn ogystal â gosod disgwyliadau clir.

Gall rhai camau allweddol i gefnogi presenoldeb ac ymgysylltiad cadarnhaol gynnwys y canlynol:

- Meithrin perthnasoedd cadarnhaol pan fydd plant yn dechrau yn yr ysgol am y tro cyntaf.
- Hyrwyddo ymdeimlad o berthyn i bob dysgwr, yn enwedig i'r rhai sydd â gwendidau penodol neu sydd â nodweddion gwarchodedig
- Ymweliadau cartref i roi cyfle i gwrdd â rhieni mewn lleoliad mwy hamddenol ac i rannu gwybodaeth am bwysigrwydd presenoldeb da. Mae hyn hefyd yn caniatáu i'r ysgol gael dealltwriaeth o gyd-destun unigol plant a theuluoedd o fewn yr ysgol yn ogystal ag archwilio agweddau rhieni at yr ysgol ac addysg yn fwy cyffredinol.
- Darparu canllawiau a gwybodaeth glir am bresenoldeb a disgwyliadau'r ysgol.
- Caniatáu i rieni a dysgwyr roi adborth ar eu barn ar bresenoldeb a bod yn rhan o gyd-lunio'r polisi a'r dulliau y mae'r ysgol yn eu mabwysiadu.

Adeiladu perthnasoedd, diwylliant ac ethos cadarnhaol

Dylai dysgwyr deimlo ymdeimlad o gysylltiad â'r ysgol a'u hymgysylltiad â dysgu, os nad yw hyn wedi'i wreiddio'n llawn gall fod yn ffactor sylfaenol mewn presenoldeb gwael neu absenoldeb. Mae gwella ymgysylltiad dysgwyr yn ei gwneud yn ofynnol i ysgolion ddatblygu perthnasoedd cadarnhaol ac ethos a diwylliant cynhwysol a chroesawgar. Mae ethos a diwylliant ysgol cadarnhaol hefyd yn hanfodol i ddatblygu ymddygiad cadarnhaol dysgwyr yn yr ystafell ddosbarth, o amgylch yr ysgol ac yn y gymuned ehangach.

Mae ymdeimlad o berthyn a hunanwerth dysgwyr yn dibynnu ar y graddau y maent yn teimlo bod staff yn gofalu amdanynt, yn gwrando ar eu barn ac yn cymryd amser i ddod i'w hadnabod. Mae perthnasoedd cadarnhaol rhwng staff a dysgwyr yn ffactor allweddol o ran a yw dysgwyr eisiau mynychu'r ysgol. Mae dull personol, empathig a hyblyg sydd wedi'i deilwra i bob dysgwr ac yn cydnabod eu hunigoliaeth yn fwyaf tebygol o lwyddo. Er enghraifft, mae Estyn yn adrodd bod 18 o gamau gweithredu syml, fel athrawon yn gwenu ac yn cyfarch dysgwyr wrth eu henwau ac yn cymryd rhan mewn sgwrs gadarnhaol ar ddechrau'r diwrnod ysgol, yn helpu dysgwyr i deimlo eu bod yn cael gofal ac yn fwy tebygol o ymgysylltu yn yr ysgol.

Ysgolion sy'n Ystyriol o Drawma ac ysgolion sy'n Canolbwyntio ar y Gymuned

Mae ymgysylltu â rhieni a theuluoedd yn nodwedd hanfodol o ysgolion bro effeithiol. Mae Ysgolion Bro llwyddiannus yn sicrhau bod teuluoedd yn teimlo eu bod yn cael eu croesawu, eu bod yn cael eu gwrando a'u gwerthfawrogi. Mae eu hanghenion, ac anghenion eu plant, yn cael eu deall a'u diwallu a'u bod yn cael eu trin ag urddas a pharch, waeth beth fo'r heriau y maent yn eu hwynebu.

Nod Ysgol sy'n Canolbwyntio ar y Gymuned yw datblygu:

- Ymgysylltu â theuluoedd: Creu cyfleoedd ystyrlon i deuluoedd a gofalwyr gymryd rhan ym mywyd yr ysgol a gwneud penderfyniadau ac i gymryd rhan yn nysgu plant.
- Ymgysylltu â'r gymuned: Annog ysgolion i ddefnyddio cysylltiadau â grwpiau a sefydliadau cymunedol a chynnig cefnogaeth a chyfleoedd i aelodau'r gymuned.
- Ymgysylltu amlasiantaethol: Datblygu partneriaethau â gwasanaethau ac ymyriadau ehangach i gael gwared ar unrhyw rwystrau i ddysgu.

Mae Sir Fynwy yn eiriol dros arfer sy'n cael ei lywio gan drawma fel rhan o ddull ataliol cyffredinol, ysgol gyfan sy'n cefnogi cymunedau ysgolion i ddod yn lleoedd sy'n cael eu llywio gan drawma ac yn iach yn feddyliol i bawb. Mae bod yn ymwybodol o Brofiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod ac yn cael ei lywio gan drawma yn cael ei gydnabod fel arfer da gan Lywodraeth Cymru. Bydd Sir Fynwy yn parhau i gyflwyno hyfforddiant a chefnogaeth i'n holl ysgolion a lleoliadau ynghylch arfer sy'n cael ei lywio gan drawma/perthynas.

Ymgysylltu â Theuluoedd a Chymorth Amlasiantaeth

Mae ymgysylltu â theuluoedd yn elfen allweddol o'r dull 'ysgolion sy'n canolbwyntio ar y gymuned', sy'n gweld gwella presenoldeb nid ar ei ben ei hun ond fel rhan o strategaeth ehangach i helpu dysgwyr i gyflawni eu gorau. Mae'r dull hwn yn sail i ac yn cryfhau pob ffordd arall o wella ymgysylltu a phresenoldeb.

Mae rhieni a theuluoedd hefyd yn chwarae rhan arwyddocaol mewn presenoldeb ar lefel ymarferol. I ddysgwyr iau yn benodol, mae presenoldeb yn ddibynnol iawn ar agweddau rhieni a theuluoedd, yn enwedig gan eu bod yn aml yn dibynnu arnynt i gyrraedd yr ysgol yn gorfforol. I ddysgwyr hŷn, mae eu rhieni mewn sefyllfa dda i roi cipolwg pwysig ar resymau dros absenoldeb dysgwyr. Dylai ysgolion ddarparu cyfleoedd yn weithredol i rieni leisio barn a helpu i gael gwared ar rwystrau i bresenoldeb, gan gynnwys cydnabod y posibilrwydd o anawsterau, straen neu drawma rhieni.

Mae rhieni a theuluoedd yn dylanwadu'n sylweddol ar safbwyntiau dysgwyr yn gyffredinol, ar eu hagweddau at ddysgu a'u cysylltiad neu ymgysylltiad â'r ysgol. Felly, mae sefydlu perthnasoedd cadarnhaol ac ymddiriedus gyda rhieni a theuluoedd yn elfen strategol allweddol wrth wella ymgysylltiad dysgwyr â bywyd yr ysgol, ac yn ei dro wrth wella eu presenoldeb a'u cyfranogiad.

Y nod yw cynnwys rhieni a theuluoedd yn ystyrlon yng nghymuned yr ysgol i'w helpu i ddeall manteision addysg a'r angen am bresenoldeb da yn yr ysgol, yn ogystal â'u helpu i wybod y ffordd orau o drafod yr opsiynau addysg sydd ar gael i'w plentyn.

Dylai'r ysgol weithio gyda rhieni a theuluoedd i'w hannog i:

- cymryd diddordeb gweithredol ym mywyd ysgol a gwaith eu plentyn
- mynychu nosweithiau rhieni a digwyddiadau ysgol eraill pan fo hynny'n bosibl
- bod yn ymwybodol o gyfathrebiadau'r ysgol, gan gynnwys llythyrau y mae eu plentyn yn dod â nhw adref
- sicrhau bod eu plentyn yn cyrraedd yr ysgol ar amser bob dydd
- sicrhau mai dim ond am resymau na ellir eu hosgoi neu y cytunwyd arnynt a'u deall gan yr ysgol y mae eu plentyn yn colli'r ysgol
- hysbysu'r ysgol am unrhyw absenoldeb cyn gynted â phosibl, yn ddelfrydol ar y bore cyntaf
- cadarnhau hyn yn ysgrifenedig pan fydd y plentyn yn dychwelyd i'r ysgol
- osgoi archebu gwyliau teuluol yn ystod y tymor
- siarad â'r ysgol os ydyn nhw'n pryderu y gallai eu plentyn fod yn amharod i fynd i'r ysgol.

Swyddogion Ymgysylltu â Theuluoedd (SYT)/Swyddogion Cyswllt Teuluol (SCT) a staff tebyg

Mae llawer o ysgolion yn cyflogi staff ymroddedig nad ydynt yn addysgu fel Swyddogion Ymgysylltu â Theuluoedd, Swyddog Cyswllt Teuluol neu Swyddogion Presenoldeb i arwain eu gweithgareddau ymgysylltu â theuluoedd ac i helpu i feithrin perthnasoedd rhwng ysgolion a theuluoedd, yn enwedig gyda'r teuluoedd hynny sy'n ei chael hi'n anodd ymgysylltu.

Dylai gwaith yr ymarferwyr arweiniol hyn fod yn gyflysu â gwaith y Gwasanaeth Lles Addysg a'i ategu, yn enwedig lle mae presenoldeb yn isel. Dylai dull ar y cyd rhwng yr ysgol a'r Gwasanaeth Lles Addysg sicrhau golwg gyflawn ar y dysgwr a'r teulu.

Gall Swyddogion Cyswllt Teuluol y Gwasanaeth Lles Addysg ddarparu cymorth penodol a thargedig i ddysgwyr a'u teuluoedd lle mae presenoldeb yn bryder sy'n dod i'r amlwg, yn dirywio ac er gwaethaf cymorth ac ymyrraeth yr ysgol, mae islaw 90%. Lle mae hyn yn wir, dylai ysgolion wneud atgyfeiriad at y Gwasanaeth Lles Addysg am gymorth gan Swyddog Cyswllt Teuluol. Gall ysgolion gael rhagor o wybodaeth am y maes cymorth hwn yn Llawlyfr Sir Fynwy i gefnogi Presenoldeb ac Ymgysylltu.

Llais y Dysgwr a Chynghorau Ysgol

Dylai ysgolion gael mecanweithiau ar waith ar gyfer casglu llais y dysgwr ac sy'n adlewyrchu ac yn darparu ar gyfer anghenion pob dysgwr ac aeddfedrwydd esblygol.

Efallai y bydd ysgolion hefyd yn gweld canllaw arfer da ESTYN ar gyfer enghreifftiau o sut i nodi a gwella cyfranogiad disgyblion yn ddefnyddiol.

Llais rhieni a chynghorau rhieni

Mae dull cefnogol o wella ymgysylltiad a phresenoldeb yn fwy tebygol o fod yn effeithiol os yw rhieni'n teimlo bod eu pryderon a'u barn yn cael eu gwrandao a'u gweithredu arnynt. Gall ysgolion archwilio'r gwahanol ffyrdd y mae llais rhieni'n cael ei glywed ac yn cynnal cyfathrebu wyneb yn wyneb i benderfynu ar y ffordd fwyaf effeithiol o sefydlu ac agor sianeli cyfathrebu da rhwng yr ysgol a theuluoedd.

Cyngor, gwybodaeth, canllawiau a dolenni polisi pellach

Fel gydag unrhyw bolisi, gall pethau newid dros gyfnod o amser. Pan fydd hyn yn digwydd, byddwn yn sicrhau bod y polisi a'r dolenni perthnasol yn cael eu diweddarau yn ôl yr angen ac yn ychwanegu unrhyw ganllawiau neu wybodaeth bellach at y ddogfen hon a allai fod yn ddefnyddiol i ysgolion.

Os oes angen unrhyw wybodaeth bellach arnoch, cysylltwch â'ch **Swyddog Lles Addysg dynodedig** yn y lle cyntaf.

Mae'r dolenni i bolisiâu a chanllawiau cysylltiedig drwy gydol y polisi hwn yn gyfredol ar adeg ei gyhoeddi.

- [Perthyn, ymgysylltu a chymryd rhan: Canllawiau ar wella ymgysylltiad a phresenoldeb dysgwyr \(llyw.cymru\)](#)
- [fframwaith-presenoldeb-cyfan-cymru.pdf \(llyw.cymru\)](#)
- [canllawiau-ar-godau-mynychder-ysgol.pdf \(llyw.cymru\)](#)
- [Rheoliadau Addysg \(Cofrestru Disgyblion\) \(Cymru\) 2010 \(legislation.gov.uk\)](#)
- [Gwahardd o ysgolion ac unedau cyfeirio disgyblion \(PRU\) | LLYW.CYMRU](#)
- [canllawiau-cynhwysiant-a-chefnogaeth-disgyblion_0.pdf \(llyw.cymru\)](#)
- [Canllawiau ar hysbysiadau cosb am beidio â mynychu ysgolion yn rheolaidd \(llyw.cymru\)](#)
- [Fframwaith ar ymgorffori dull ysgol gyfan o ymdrin â lles emosiynol a meddyliol | LLYW.CYMRU](#)
- [Adroddiad arolwg thematig \(llyw.cymru\)](#)
- [Adroddiad arolwg thematig - cyfathrebu â rhieni \(llyw.cymru\)](#)
- [Adnabod eich plant – cefnogi disgyblion sydd wedi cael profiadau niweidiol yn ystod plentyndod \(llyw.cymru\)](#)
- [Cefnogi dysgwyr ag anghenion gofal iechyd | LLYW.CYMRU](#)
- [Cadw dysgwyr yn ddiogel | LLYW.CYMRU](#)
- [Ysgolion sy'n Canolbwyntio ar y Gymuned \[HTML\] | LLYW.CYMRU](#)

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi Sir Fynwy

- [Safonau cyfranogiad cenedlaethol plant a phobl ifanc | LLYW.CYMRU](#)
- <https://knowledgehub.cymru/resources/national-principles-for-public-engagement-in-wales>
- [Hawliau, parch, cydraddoldeb: canllawiau i rieni a gofalwyr | LLYW.CYMRU](#)
- [Hawliau, parch, cydraddoldeb: canllaw i bobl ifanc | LLYW.CYMRU](#)
- [Hawliau, parch, cydraddoldeb: canllawiau i ysgolion | LLYW.CYMRU](#)
- [Hawliau, parch, cydraddoldeb: canllawiau i awdurdodau lleol | LLYW.CYMRU](#)
- [Bwlio: canllaw i blant | LLYW.CYMRU](#)
- [Dathlu a chymryd rhan: Canllawiau addysg i gefnogi plant a phobl ifanc Sipsiwn, Roma a Theithwyr | LLYW.CYMRU](#)
- [Addysg gartref: llawlyfr ar gyfer addysgwyr cartref | LLYW.CYMRU](#)
- [Crynodeb o'r ddeddfwriaeth - Hwb \(llyw.cymru\)](#)
- [Fframwaith lleihau arferion cyfyngol | LLYW.CYMRU](#)
- [Iach a hapus – effaith yr ysgol ar iechyd a lles disgyblion \(llyw.cymru\)](#)

Cefnogir y polisi hwn gan Lawlyfr Presenoldeb ac Ymgysylltu Sir Fynwy ar gyfer ysgolion a gynhyrchwyd gan Wasanaeth Lles Addysg Sir Fynwy sy'n cysylltu'n uniongyrchol â'r canllawiau cyfredol ac sydd ar gael i ysgolion.

Dyddiad: Hydref 2024

Adolygwyd a newid fformat: Medi 2025

Michelle Kear - Uwch Swyddog Lles Addysg

Sharon Randall-Smith – Pennaeth Cyrhaeddiad Gwasanaeth a Gwasanaethau Estynedig